KALENDARZ

ASTRONOMICZNO-GOSPODARSKI

NA ROK PANSKI 1802.

PO PRZESTĘPNYM SZOSTY PRZYBYSZOWY.

W KTORYM SIĘ ZNAYDUIE WZOR WAZNIEYSZYCH EPOK; WSCHOD I ZACHOD NA KAZDY DZIEN SŁONCA; LUNACYE XIĘZYCA Z CODZIENNĄ POWIETRZA ODMIANĄ; BIEG POMIENIONEGO XIĘZYCA; ASPEKTY VII. PLANET; SWIĘTA NIERUCHOME I

ŚWIĘTA RUCHOME PODŁUG OBRZĄDKU KOŚCIOŁA

RZYMSKIEGO.

Niedziela Starozapustna 14. Lut'go.
Popielec 3. Marca.
Wielkanoc 18. Kwietn.
Wniebowstąpié. Pańskié 27. Maia.
Zielone Świąt. 6. Czer.
Niedz. Świętéy Tróycy 13. Czerwca.
Bożé Ciało 17. Czerw.

RUSKIEGO.

Nedela Miasopustna Fewruaryi 16.
Miasoias. Nedel 7 dny 5.
Pascha Chryst. Apry. 13
Wozneszenye Hospodne Mayi 22.
Soszes. S. Ducha Juny 1.
SSS. Troyce Juniy 2.
Piotruwki Nedel 2 dny 6
SS. Petra i Páw. w Ned.

Przez

Franciszka Xawerego Ryszkowskiego Medycyny Doktora

WYRACHOWANY.

Mięsopustu, rachuiąc od nowégo roku do Popielcu, będzie tygodni 8. i dni 5.

W KRAKOWIE
w Drukarni Antoniégo Gröbla pozostałéy Wdowy i Sukcessorów.

WZOR WAZNIEYSZYCH EPOK

Które się przed, lub po narodzéniu Chrystusa Pana uiściły, i od których Narody lata swégo bytu, swoiéy wolności lub niewoli rachuią i Potomności podaią. I tak na przykład:

Od stworzéniá świata podług { *Baroniusza* i *Bedy* do ninieyszégo roku . 7001.
{ *Saliana* i *Tornellégo* rachuie się lat . . 5854.

Od powszechnégo świata potopu lat	4197.	Od zwiérzchnictwa nad nimi Sędziów	3270.
Od przyiściá na świat Abrahama .	3817.	Od ustawy Jzraelskiégo Królestwa	2892.
Od przybyciá tegoż do ziémi Chanaan	3892.	Od podziału tegoż na Judzkié i Jzraels.	2787.
Od uwolniéniá w lát 215. z niewoli Egiptskiéy przez Moyżesza Żydów	3312.	Od upádku tegoż Królestwa i dostaniá się w niewolą Babilońską Żydów	2408.
Od wniściá do ziémi S. ich Potomków	3352.	Od uwolniéniá tychże przez Cyrusa	2478.

Od założéniá przez *Romulusa* nad Tybrém Rzymu Stolicy niegdyś náypotężnieyszégo narodu Rzymskiégo, a teráz miészkaniá Piusa VII. Papieża lat . . 2554.

Od wyniesiéniá Rzymskiégo Państwa zostaiącégo naprzód pod rządem Królów przez lat blizko 244; a potém iużto Konsulów, iuż Decemwirów czyli Dziesięciomężów; iuż Trybunów i Dyktatorów przez lat 465. Od wyniesiéniá, mówię, Rzymskiégo Państwa na Cesarstwo Rzymskié za *Juliiusza Cezara*, który się z Dyktatora Rzymskim ogłosił Cesarzém, i który za to, iako zdawnionéy wolności gwałciciel, od Juniiusza Brutusa i wielu innych sprzysiężonych rán dwadzieścia trzy w Senacie odebráwszy, życiá postradáł, lát . . 1849.

Od zaprowadzéniá Monarchicznégo na mieyscé Republikanckiégo rządu za *Oktawiusza*, dlá wspaniałych przez lát panowaniá swégo 57. czynów, *Augustém* nazwanégo 1844.

Od narodzéniá się w Betleem Judzkiéy ziémi z náyczystszéy Maryi Panny Jezusa Chrystusa dlá zbawiéniá iedynie naszégo i uwolniéniá nás od grzechu pierworodnégo w Raiu od piérwszych Rodziców naszych *Adama i Ewy* popełnionégo 1802.

Od przyięciá Chrztu Ś. przez Konstantyna W. z rąk Sylwestra Papieża w Rzymie 1478.

Od wystawiéniá przez tegoż w Tracyi na granicach Europy i Azyi Konstantynopola Stolicy niegdyś Chrześciańskich, potém Greckich, a teráz Tureckich Cesarzów 1472.

Od podziału tegoż Cesarstwa za *Teodyzyusza W.* na Wschodnie i Zachodnie czyli Greckié którégo Konstantynopól, i Rzymskié którégo Rzym był Stolicą. . 1409.

Od upádku Cesarstwa Rzymsko-Zachodniégo w roku 475. . . . . 1327.

Od wskrzészéniá tegoż Cesarstwa w roku Ery Chrześciańskiéy 800. przez Karola W. 1002.

Od Koronacyi Rudolfa I. Hrabiégo Habspurskiégo Náyiaśnieyszégo Domu Austryackiégo piérwszégo Założyciela i Patryarchy w roku 1273. . . . 529.

Od dobyciá Konstantynopola w roku 1453. przez *Mahometa II.* Cesarza Tureckiégo 349.

Od bytności pod Wiedniém we 200,000. Turków i pobiciá onychże przez woyska Cesarsko-Niemieckié i posiłkowé Polskié roku 1683. za Leopolda W. Cesarza 119.

Od obięciá Węgierskiégo Królestwa w roku 1687. w dziedzictwo Austryi . 115.

Od wyniesieniá Margrabiów Brandeburs. do tytułu Królewskiego przez *Fryderyka I.* 101.

Od przyłączéniá Królestw Galicyi i Lodomeryi do Austryi . . . . . 31.

Od wstępu na Trony dziedziczné Nay. Pana Franciszka II. Cesarza Rzymsko-Niemieckiégo, Króla Węgierskiego, Czeskiégo, Galicyyskiégo &c. Arcy-Xcia Austryi. 11.

Od obięcia Galicyi Zachodniéy w dziedzictwo Austryi . . . . . . 7.

Od szczęśliwégo zawarciá pokoiu między Arcydomém Austryackim i Rzecząpospolitą Francuzką w Lunewillu dnia 9. Lutego będzie rok . . . . . 1.

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	Wsch. ☉ G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	Zach. ☉ G.	M.	D.	T.	Święta Rusk. Obr.
		JANUARIUS			**STYCZEN** má dni **XXXI.**								**DEKEMWRY.**
1	P.	NOWY ROK.	8	2.	Dzień 1. 2. 3. Na	♐	1	CZŁOWIECZE!	3	58.	20	♀	Ihnatya Jepyskopa
2	S.	Makarego Opata.	8	1.	śnieg i wiatr godzi.	♐	15	□♄ ☽ ☌♂ *Niech cie*	3	59.	21	♄	Julyanyi Muczen.
		Na tę Niedzielę nie masz Ewangelii.						Przybyło dnia minut 8.					
3	N.	2. po BOZ. NAR.	8	0.	*Now Lutego* d.	♑	0	☌♀ ☌♀ ☽ *przekóná*	4	0.	22	☉	N. pred ROZDE:
4	P.	Tyta Biskupa.	8	0.	4. Stycznia g. 9. m.	♑	15	● Now Lutego ☽	4	0.	23	☽	10. Muczen w Kry.
5	W.	Telesfora Papieża.	8	0.	24. z rana. 4. 5. 6.	♒	0	☽ sam. *Głos Salo*	4	0.	24	♂	*Wigil. do Rożdes.*
6	S.	TRZECH KROL.	7	58.	mroz wzmaga się,	♒	16	☽ sam. *mona Skłoń*	4	2.	25	☿	ROZDE. CHRYST.
7	C.	Kleta Męczennika.	7	58.	*7. 8. 9.* 10. śnieg z	♓	1	☽ ☍♃ ☍♄ *kniemu u*	4	2.	26	♃	SOBOR BOHOR.
8	P	Seweryna Męczen.	7	57.	mroźnym znaczy się	♓	15	△♃♀ ☽ *cho: Pró*	4	3.	27	♀	STEFANA MUCZ.
9	S	Marcyanny Panny.	7	56.	wiatrem.	♓	29	□♂ ☽ □♀ *zność się*	4	4.	28	♄	Dwi Tmi Muczen.
		Ewan. u Łukasza S. w Roz. 2. *O Chrystusie w 12. latach.*						Przybyło dnia minut 18.					
10	N.	1. po 3. KROLA.	7	55.	*Kwadra pierwsza*	♈	13	□♀ ☽ *wali Ktorą*	4	5.	29	☉	N. po ROZDEST.
11	P.	Higiniusza Biskupa	7	54.	*Lutego* d. 11. Sty	♈	26	☽ Kwa. 1. Lutego.	4	6.	30	☽	Anysyi Muczen.
12	W.	Honoraty Panny.	7	53.	cznia go. 1. mi. 31.	♉	9	△♃ △♄ ☽ *świat*	4	7.	31	♂	Mełanyi Muczen.
13	S.	Hilaryusza Papieża	7	52.	po połnocy. 11. 13	♉	22	△♃♀ ☽ △☉ *chwa*	4	8.	1	☿	HEN. OBRIZA.
14	C.	Felixa Kapłana.	7	51.	15. 16. mroz pofol	♊	4	☽ □♃ *li Gło*	4	9.	2	♃	Sylwestra Pap.
15	P.	Pawła 1. Pustelni.	7	50.	guie nie bez wiatru	♊	17	☽ samot. *śno czy*	4	10.	3	♀	Małachya Proro.
16	S.	Marcella Papieża.	7	49.	na śnieg obfity.	♊	29	☽♂ w ♑ ☍♂ *głucho.*	4	11.	4	♄	*Wig. do Bochoi.*
		Ewan. u Jana S. w Roz. 2. *O Godach w Kanie Galileyskiey.*						Przybyło dnia minut 32.					
17	N.	2. IMIE JEZUS.	7	48.	*Pełnia Lutego* d.	♋	11	⚹♄ ☽☍♀ *W gory*	4	12.	5	☉	N. pred. BOHOI.
18	P.	Kate. S. Piotra w R.	7	47.	18. Stycznia go. 11	♋	23	☽ ● Pełnia Lutego.	4	13.	6	☽	BOHOIAWŁEN.
19	W.	Ferdynanda.	7	45	min. 8. przed poł	♌	5	☽ samot. *lub doły,*	4	15	7	♂	SOBOR. S. JOAN.
20	S.	Fabiana i Sebasty.	7	44.	nocą. Pełnia ta cała	♌	17	☽ ☉ w ♒ *Czy w bo*	4	16.	8	☿	Heorhia Prepodo.
21	C	Agnieszki Panny.	7	43.	często na śnieg z	♌	28	☽ △♂ ☍♃ *cznepoły*	4	17.	9	♃	Połyiewkta.
22	P.	Wincent. i Anasta.	7	41.	wiatrem lub deszcz	♍	10	△♃♂ ☍♄ ☽ *Rzuć*	4	19.	10	♀	Hryhorya Jepysk.
23	S.	Zaślubienie M. P.	7	40.	mieyscem godzi.	♍	22	☽ ☿ w ♒ *gdzie*	4	20.	11	♄	Fteodosya Prepod.
		Ewan. u Mateu. S. w Roz. 8. *O oczyszczeniu trędowatego i o Setniku.*						Przybyło dnia m. 50.					
24	N.	3. po 3. KROLA.	7	39.	*Kwadra druga*	♎	4	☽ □♂ △♄♂ *chcesz*	4	21.	12	☉	N. 1. po BOHO
25	P.	Nawroce. S. Pawła.	7	37.	*Lutego* d. 27. Sty	♎	16	☽ □♃ *okiem. To*	4	23.	13	☽	Jermyła Muczen.
26	W.	Polikarpa Biskupa.	7	36.	cznia g. 2. min. 15.	♎	29	☽ ⚹♀ □♀ *tylko w*	4	24.	14	♂	Ss. Otec w Syna.
27	S.	Jana Chryzostoma.	7	34.	po północy. Po ran-	♏	12	☾ Kwa. 2. Lutego.	4	26.	15	☿	Pawła Ftyw.
28	C.	Karola Wielkiego.	7	33.	ney mgle dni Kwa	♏	25	☌☉☿ *statkn Trwa*	4	27.	16	♃	Pokl. wer. S. Petr.
29	P.	Franciszka Salez.	7	31.	dry tey 28. 29 i 31.	♐	9	□♄ □♃ ☽ *i w do-*	4	29.	17	♀	Antonyia Wely.
30	S.	Martyny Panny.	7	30.	odwilż przykrą niźli	♐	23	☽ samotny. *statku*	4	30.	18	♄	Aftanas. i Kyry.
		Ewan. u Mateu. S. w Roz. 8. *O wzruszeniu wielkiem na morzu.*						Przybyło dnia g. 1. m. 12.					
31	N.	4. po 3. KROLA.	7	28.	pogodę obiecuią.	♑	8	☽ ♀ w ♒ *Co nad*	4	32.	19	☉	N. 2. po BOHO.

WIADOMOŚĆ ASTRONOMICZNA.

O przyczynach zaćmień Słońca lub Xiężyca, które się przytrafiać corok prawie zwykły.

Nieomylną u wszystkich Astronomow iestto pewnością, że zaćmienia, iak mowimy, Słońca lub Xiężyca, ktore się bądźto w północnych kraiach naszych, bądź południowych corok widzieć daią, i ktore dawnemi i temi nawet czasy mniey oświeceni ludzie za szkodliwe sobie wystawiali i dotąd ieszcze wystawiaią, nie z jnney przytrafiały się i przytrafiaią przyczyny, tylko z nieustannego obrotu około ziemi tychże Planet.

FEBRUARIUS			Wsch. ☉		LUTY ma dni XXVIII.			Zach. ☉		HENWAR.		
D	T.	Swięta Rzym Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T	Swię. Rusk. Obrz.
1	P.	Ignacego Biskupa.	7	26.	*Nów Marca* d. 2.	23	☽ samotny *obło*	4	34.	20	☽	Jeuftymyia W.
2	W.	OCZYSZCZ. M. P.	7	24.	Lutego g. 8. m. 14.	8	1 ● Nów Marca.	4	36.	21	♂	Maxyma Prepod.
3	S.	Błażeia Biskupa.	7	22.	z rana. 2. 3. 4. 7	24	☍☿1 *ki m. Łatwiey*	4	38.	22	☿	Tymofteia Apost.
4	C.	Jędrzeia Korsy.	7	21.	o śnieg wilgotny z	9	⚹♃ ♂♄1 *mroz fu*	4	39.	23	♃	Kly..enta Jepysk.
5	P.	Agaty Panny.	7	19.	wiatrem tu i ow	24	☽ samo. *trem, Ni*	4	41.	24	♀	Xenyi Prepodo.
6	S.	Doroty Panny.	7	17.	dzie podeyźrzane.	8	⚹♀ 1 *śli dzis iu*	4	43	25	♄	Hryhorya Bo.
Ewan. u Mateu. S. w Roz. 13. *O nasieniu dobrem i kąkolu* Przybyło dnia go. 1. mi. 36.												
7		N. 5. po 3 KRO. R m.	7	16	*Kwadra pierwsza*	22	□♂1 ⚹☿ *trem.*	4	44.	26	☉	N. 3. O ZACHE.
8	P.	Jana *de Matha.*	7	14.	*Ma ca* d. 9. Lutego	6	△♃ 1 □♀ *Bydź*	4	46.	27	☽	*Ioanna Złatoust.*
9	W.	Apollonii P. i M.	7	12.	g. 3. mi. 24. z pó	19	1 ☽ Kwa. 1. Marca.	4	48.	28	♂	J frema Prepodob.
10	S.	Scholastyki Panny.	7	11.	łudnia. Przykrey z	1	1 ♂♀☿ *może w mia*	4	49.	29	☿	Ihnatya Muczen.
11	C.	Eufrozyny Panny.	7	9.	wiatrem powietrza	14	☽ sam. *nie, Wszy-*	4	51.	30	♃	TRIECH SWIAT.
12	P.	Gaudencyusza.	7	7.	odmiany trzeba się	26	☍♄☿1 *stko, co żyło,*	4	53.	31	♀	Kyra i Joann.
13	S.	Fuski Panny.	7	6.	nam spodziewać.	8	⚹♀ 1 *Jakby snem*	4	54.	1	♄	FEW. Trifona.
Ewan. u Mateu. S. w Roz. 20. *O robotnikach w winnicy.* Przybyło dnia g. 2. m. o.												
14		N. STAROZAP. Wal.	7	4.	*Pełnia Marca* d.	20	1☍♂ *było Bywszy*	4	56.	2	☉	N. 4. STRYT. HO.
15	P.	Faustyna i Jowini.	7	2.	17. Lutego god. 6.	2	☽ samot. *ustanie.*	4	58.	3	☽	Symeona Boho.
16	W.	Juliany Panny.	7	1.	min. 27. z północy.	14	1 ☍♀ *Zacność fa-*	4	59.	4	♂	I.ydora Prepod.
17	S.	Polikarpa Biskupa.	6	59.	Wiatr się przykry	25	1 ○ Pełnia Marca.	5	1.	5	☿	Ahafyi Muczen.
18	C.	Konstancyi Panny	6	57.	wzmaga, i śnieżną	7	♂♄1 *wory, Prze-*	5	3.	6	♃	Wukoła Prepodo.
19	P.	Konrada Wyznaw.	6	55.	sprowadzić usiłuie	19	☉ w *pych, ho*	5	5.	7	♀	Parftenya Prepo.
20	S	Leona Papieża.	6	53.	zadymkę.	1	☿ ☉ 1 *nory. Pró*	5	7.	8	♄	Fteodora Muczen.
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 8. *O nasieniu i wielorakiey roli* Przybyło dnia g. 2. m. 26.												
21		N. MIESOPUSTNA.	6	51.	*Kwadra druga*	13	☽ samr. *żne to cie*	5	9.	9	☉	N. 5. O OBŁUD.
22	P.	Kated. S. P. w Ant.	6	50.	*Marca* d. 25. Lute	26	1□♂ ⚹♃ *nie. Pel,*	5	10.	10	☽	Charlampya.
23	W.	Romany Panny.	6	48.	go god. 3. min. 8.	9	☍♄☉ *proch,*	5	12.	11	♂	Własya Jepysk.
24	S.	Macieia Apostoła.	6	46.	po południu. Kwa	21	1 △☉ ♀ *kurzawa,*	5	14.	12	☿	Meletya Archyep.
25	C.	Zygfryd i Taras.	6	44.	dra ta często nader	5	1♂ w	5	16.	13	♃	Martynyana.
26	P.	Alexandra Męcz.	4	42.	o śnieg lub deszcz z	18	☽ sam. *Odęta sła* ☾ K. 2. M.	5	18.	14	♀	Auxentya Prepod.
27	S	Anastazyi Panny.	4	40.	przykrym podey	2	□♀1 ☍♄♀ *wa I pań*	5	20.	15	♄	Onysyma Apost.
Ewan. u Łuk. S. w Roz. 18 *Iezus przepowiada swą Mękę.* Przybyło dnia g. 2. m. 12.												
28		N. ZAPUSTNA.	6	39.	źrzana wiatrem.	17	♃ w *skie mie-*	5	21.	16	☉	MIASOPUSTNA.

net. Jakoż, co się tycze zaćmień Słońca, te zawsze podczas łączenia się Xiężyca ze Słońcem czyli Nowiu i to natedy przypadaią, kiedy Xiężyc podszedłszy pod Słońce, znaczną część nam iego światła sobą zasłania. Nigdy zaś tak wielkie zaćmienie Słońca bydź nie może, aby pod oko wszystkich ziemi mieszkańcow podpadać mogło (chyba tylko nadprzyrodzone, iakie przy śmierci Chrystusa Pana było); ale na tę tylko część ziemiokresu pada, na ktorą cień od Xiężyca bije. Idzie więc zatem: iż ieżeli cień od Xiężyca rzucony tey lub owey części ziemi i iak długo dosięgać będzie, tam i tak długo oku ludzkiemu zaćmienie Słońca wydawać się musi, ktoreto zaćmienie dwa lub trzy razy naywięcey do roku z tey przyczyny trafia się, że nie więcey, iak tyle razy w prostey linii Xiężyc ze Słońcem zwykł się znaydować i ciemnotą swoią światło iego zaćmiać: Xiężyc bowiem co do gor, pagorkow, dolin, zakrętow większych i mnieyszych, rownin niby morze iakowe rozlanych, lub przepaści, iest naszey podobny ziemi, a nie maiąc tak iak i inne Planety własnego światła, ale tylko pożyczone od Słońca, nie może nam słonecznych promieni dopoty udzielić, dopoki się pod temże znayduie Słońcem, od ktorego codzień bardziey

a bardziey

MARTIUS.	Wsch. ☉	MARZEC ma dni XXXI.			Zach. ☉	FEWRUAR.	
D. T. Święta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet	G. M	D. T.	Święta Rusk. Obr.
1 P. Albina Biskupa.	6 37.	*Now Kwietnia* d.	♒ 2	1 ☌♂ *nie.* KROLA	5 23.	17 ☽	Fteodora Muczen.
2 W. Heleny Cesarzo.	6 35.	4. Marca g. 6. m.	♒ 17	SALOMONA	5 25.	18 ♂	Lwa Papy Rym.
3 S. *Popielec* Fortun.	6 33.	19. z połnocy. No-	♓ 2	☍♃ 1 ☍♄ dostatkow	5 27.	19 ☿	Archyppa Apostoł.
4 C. Kazimierza Krole.	6 31.	wiu tego dzień 4.	♓ 17	1 ● Now Kwietn.	5 29.	20 ♃	Lwa Jepyskopa.
5 P. Przen. S. Wacława.	6 29.	5. 8. i 9. niestate	♈ 2	☌☿1 i uciech mar	5 31.	21 ♀	Tymofteia Prepo.
6 S. Kolety Panny.	6 27.	czny w pogodzie.	♈ 16	☽ samo. ność.	5 33.	22 ♄	Ss. MM. w Ewh.
Ewan. u Mateu. S. w Roz. 4. *O diable ktory kusił Iezusa.* Przybyło dnia go. 3. mi. 16.							
7 N. WSTĘPN. Tom.	6 26.	*Kwadra pierwsza*	♉ 0	△♃ 1 △♄	5 34.	23 ☉	N. SYROPUST.
8 P. Jana Bożego.	6 24.	*Kwietn.* dnia 11.	♉ 14	□♂1 ✱♀ *Mow i po*	5 36.	24 ☽	*Post wety. O H.*
9 W. Franciszki Rzym.	6 22.	Marca g. 7. m. 48.	♉ 27	1 □♃ □♄ *zgonie,*	5 38.	25 ♂	Tarasya Archyep.
10 S. *Suched.* 40. Męcz.	6 20.	z rana. Z wiatrem	♊ 10	△♂ *Cny Salomo*	5 40.	26 ☿	Porfyrya Archyep.
11 C. Pelagii i Roży.	6 18.	mroźnym 11 12. 15.	♊ 22	☽ Kw. 1. Kwiet. 1	5 42.	27 ♃	Prokopya Prepod.
12 P. *Suched* Grzegorza	6 16.	16. i 18. na śnieg	♋ 5	1☌☉☿ *nie Coć się*	5 44.	28 ♀	Wasyłya Prepodo.
13 S. *Suched.* Nicefora.	6 14.	godzi lub odwilż.	♋ 17	1 △♀ *podoba!*	5 46.	1 ♄	MART. Jewdok.
Ewan. u Mateu. S. w Roz. 17. *O przemienieniu się Iezusowem.* Przybyło dnia g. 3. m. 44.							
14 N. SUCHA. Zachar.	6 12.	*Pełnia Kwietnia*	♋ 29	△☉1 *Nad*	5 48.	2 ☉	N. 1. POSTA Fte.
15 P. Izabelle Panny.	6 10.	d. 19. Marca g. 0.	♌ 10	1 ☍♂ *wszystkich*	5 50.	3 ☽	Jewtropya Mucz.
16 W. Cyryaka Dyakona.	6 9.	m. 36. z połdnia.	♌ 22	☌♃ *Panow, Kro*	5 51.	4 ♂	Herasyma Prepo.
17 S. Gertrudy Panny.	6 7.	Po nocnych i ran	♍ 4	☌♄1 *low Hetma*	5 53.	5 ☿	Konona Muczen.
18 C. Gabryela Archan.	6 5.	nych ostrych przy	♍ 16	☌☉♀ 1 ☍☿ *now,*	5 55.	6 ♃	Ss. 42. Muczen.
19 P. Jozef Obl. M. P.	6 3.	mrozkach zasępi na	♍ 28	1 ● Pełnia Kwiet.	5 57.	7 ♀	Wasyłya Muczen.
20 S. Ludgera Biskupa.	6 1.	odmianę.	♎ 10	1 ♀ w ♈ *Dostat*	5 59.	8 ♄	Fteofyłakta.
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 11. *O wyrzucaniu diabłow.* Przybyło dnia g. 4. m. 10.							
21 N. GŁUCHA. Bene	5 59.	*Kwadra druga*	♎ 23	● w ♈ 1 *kow*	6 1.	9 ☉	N. 2. POS. *Sorok M.*
22 P. Oktawiana Męcz.	5 57.	*Kwietnia* dnia 27.	♏ 6	✱♄ 1 *proba. Owe*	6 3.	10 ☽	Kodrata Muczen.
23 W. Katarzyny Szwed.	5 55.	Marca go. 12. mi.	♏ 18	1 □♂ *bez miary,*	6 5.	11 ♂	Sofronya Patryar.
24 S. Agapita Biskupa.	5 53.	25. z połdnia. Dni	♐ 2	□♃1 □♄ *Złota*	6 7.	12 ☿	Fteofana Prepodo.
25 C. ZWIASTO. M. P.	5 52.	w kwadrze tey 27.	♐ 15	□☿1 *cetnary. I*	6 8.	13 ♃	Nykyfora Pał.
26 P. Teodora Biskupa.	5 50.	30. i 31. przy wie-	♐ 29	△♃1 △♄ *milio*	6 10.	14 ♀	Wenedykta Pre.
27 S. Jana Pustelnika.	5 48.	trze burzliwym,	♑ 1.	☽ Kwa. 2. Kwiet.	6 12.	15 ♄	Ahapya Muczen.
Ewan. u Jana S. w Roz. 6. *O nakarmieniu 5000 ludzi.* Przybyło dnia g. 4. m. 36.							
28 N. SRZODOPOST.	5 46.	niestateczne w po	♑ 27	☽ sam. *ny: W*	6 14.	16 ☉	N. 3. POST. Sawyn
29 P. Matyldy Panny.	5 44.	godzie i do odmia	♒ 11	✱☉ ✱♀1 *skarbcu*	6 16.	17 ☽	Alexia Prepodob.
30 W. Kwiryna Męczen.	5 42.	ny powietrza skłon-	♒ 26	☌♂ 1 ☍♄ *monety,*	6 18.	18 ♂	Kyryłła Archyep.
31 S. Kornelii Panny.	5 40.	ne.	♓ 10	1☌☿ *Cudne bankiety*	6 20.	19 ☿	Chrysanfta Mucz.

a bardziey oddalaiąc się ku wschodowi, coraz więcey a więcey sam dopiero nabywa światła, tak dalece: iż około dnia 8. lub 9, po oddaleniu się swoim na gradusow 90 od Słońca czyli Nowiu, połową iasną swoią obraca się ku ziemi i pierwszą nam Kwadrę czyni. Pełnią zaś gdy się na gradusow 180 od Nowiu usunie i naprzeciwko Słońca stanie: od ktorey wstecznym sposobem coraz bardziey a bardziey zbliżaiąc się do Słońca, połową ciemną swoią nachyla się ku ziemi, iasną zaś ku gorze, i tym sposobem około dnia 23. lub 24. od Nowiu, ostatnią czyni Kwadrę. Nareszcie umykaiąc coraz to więcey udzielonego sobie światła oczom naszym, poty go umykać codzień nie przestaie, poki złączywszy się ze Słońcem, drugiego nam nie zrobi Nowiu, podczas ktorego, lubo prawie iak zawsze kończaty cień ku ziemi, a od gory szeroko-okrągławy, nakształt głowy cukru, rzuca Xiężyc na ziemię, rzuca iednak

nayczę

APRILIS		Wsch. ☉	KWIECIEN ma dni XXX.			Zach. ☉	MART.	
D. T.	Swięta Rzym Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swię. Rusk. Obrz.
1 C.	Hugona Biskupa.	5 39.	Pełnia Jowisza z	♒ 25	☍♃♂ 1 *Słoniowe*	6 21.	20 ♃	Prepod. Otec w O.
2 P.	Franciszka z Pauli.	5 37.	Marsem d. 1. wiatr	♓ 10	1 ● Now Maja	6 23.	21 ♀	Jakowa Prepodob.
3 S.	Teodozyi Panny.	5 35.	przykry oznacza.	♓ 24	1 △♃ *trony: Prze*	6 25.	22 ♄	Wasylya Jepysko.

Ewan. u Jana S. w Roz. 8. *O żydach ktorzy chcieli ukamienować Iezusa.* Przyb. d. g. 5. m. 2.

D. T.	Swięta Rzym Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swię. Rusk. Obrz.
4 N.	BIAŁA. Izydora.	5 33.	*Now Maia* d. 2.	♈ 8	△♄ 1 *pyszne sole,*	6 27.	23 ☉	N. 4. POSTA Ny.
5 P.	Wincentego Fere.	5 37.	Kwietnia g. 4. m.	♈ 22	1 □♃ ♂ w ♒ *Pie*	6 29.	24 ☽	Zacharyi Prepod.
6 W.	Syxta Papieża.	5 29.	40. z połdnia. 5. 6.	♉ 5	□♂ □♄ 1 *szczoty,*	6 31	25 ♂	BŁAHOWISZCZE
7 S.	Epifaniussa. Męcze.	5 28.	7. dzień Nowiu te	♉ 18	☍♄♂ 1 □☿ *bale,*	6 32.	26 ☿	Sobor Hawryiła.
8 C.	Dyonizego Bisku.	5 26.	go, wiatr, śnieg,	♊ 1	✱♃ 1 ✱♄ *Tany,*	6 34.	27 ♃	Matrony Muczen.
9 P.	7. *Boleści M. P.*	5 24.	lub deszcz przykry	♊ 13	☽ sam. *igrzyska,*	6 36.	28 ♀	Jlaryona Prepod.
10 S.	Makarego Biskupa.	5 22.	wroży tu i owdzie.	♊ 25	☽ Kwa. 1. Maia.	6 38.	29 ♄	Marka Prepod.

Ewan. u Mateu. S. w Roz. 21. *O wieździe Iezusa do Ieruzalem.* Przybyło dnia g. 5. m. 28.

D. T.	Swięta Rzym Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swię. Rusk. Obrz.
11 N.	KWIET. Leona.	5 20	*Kwadra pierwsza*	♋ 7	☽ sam. *Prożność*	6 40.	30 ☉	N. 5. POSTA. Jon.
12 P.	Zenona Biskupa.	5 18.	*Maia* d. 10. Kwie-	♋ 19	1 △☉ *to licha,*	6 42	31 ☽	Ipatya Jepyskopa
13 W.	Hermenegilda.	5 17.	tnia g. 1. m. 48.	♌ 0	1 ☌♄ ♀ w ♈ *Wszy*	6 43.	1 ♂	APRI. Mar. Jeh.
14 S.	Tybur. i Waler.	5 15.	z połnocy. Wiatr	♌ 12	△♄♀ 1 *stko to z*	6 45.	2 ☿	Tyta Prepodob.
15 C.	*Wieczerz. Pańs.*	5 13.	się w tey kwadrze	♌ 24	1 ☍☿ *cicha Czas z*	6 47.	3 ♃	Nykyty Prepodo.
16 P.	*Wielki* Lamberta.	5 11.	chłodny 13. 14. 15.	♍ 7	1 △♃☉ *czczasem*	6 49	4 ♀	Josyfa Prepodob.
17 S.	*Wielka.* Rudolfa.	5 9.	16. i 17. wzmaga.	♍ 19	☿ w ♈ *spryska.*	6 51.	5 ♄	Fteoduła Muczen.

Ewan. u Marka S. w Roz. 16. *O Zmartwychwstaniu Iezusa.* Przybyło d. g. 5. m. 54.

D. T.	Swięta Rzym Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swię. Rusk. Obrz.
18 N.	WIELK. ZMAR.	5 7.	*Pełnia Maia* d.	♎ 2	1 ● Pełnia Maia	6 53.	6 ☉	N. 6. CWITNAI.
19 P.	WIELK. Werne.	5 6	18 Kwietnia g. 3.	♎ 15	△☉ *Był Krol i*	6 54.	7 ☽	Heorhia Prepod.
20 W.	Agneszki Policyan.	5 4.	m. 51. z połnocy.	♎ 28	1 □♄ ☉ w ♉ *przy·*	6 56	8 ♂	Irodyona Apo.
21 S.	Anzelma Biskupa.	5 2.	*18. 20. 21.* i 22.	♏ 12	△♄☉ 1 *tem Sły*	6 58.	9 ☿	Jeupsychia Męcz.
22 C.	Sotera i Kaia.	5 1.	na deszcz się tu i	♏ 26	1 △♃ *nął nie skry*	6 59.	10 ♃	*Wełyki Czetwer.*
23 P.	Woyciech Arcybi.	4 59.	owdzie zanosi z	♐ 9	□☿ *tym Mędrcem*	7 1.	11 ♀	*Straty Chrystow.*
24 S.	Jerzego Męczen.	4 57.	chłodnym wiatrem.	♐ 23	☽ sam *u świata,*	7 3.	12 ♄	*Wełyka Sobota.*

Ewan. u Jana S. w Roz. 20. *O pokazywaniu się Iezusa Uczniom.* Przybyło d. g. 6. m. 16.

D. T.	Swięta Rzym Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swię. Rusk. Obrz.
25 N.	1. PRZEW. Marka	4 56.	*Kwadra druga*	♑ 8	☾ Kwa. 2. Maia 1	7 4.	13 ☉	N. WOSKRESEN
26 P.	Kleta i Marcella.	4 54.	*Maia* d. 25. Kwiet.	♑ 22	□♀ 1 ☍♃ *Wszyst·*	7 6.	14 ☽	P. SWITLY Mart.
27 W.	Anastazego Papie.	4 52.	g. 7. m. 4. z rana.	♒ 6	☍♄ 1 ✱☉ *kiego*	7 8.	15 ♂	W. SWIT. Aryst.
28 S.	Witalisa Męczen.	4 51.	Kwadry tey dni nie·	♒ 20	☌♂ ✱♃ *doznał,*	7 9.	16 ☿	Ahapyi Muczen.
29 C.	Piotra Męczen.	4 49.	stateczne naczas w	♓ 4	☽ sam *Doznawszy*	7 11.	17 ♃	Symeona Prepodo.
30 P.	Katarzyny Seneń.	4 47.	pogodzie.	♓ 19	1 ☌☿ *poznał Swia·*	7 13.	18 ♀	Joanna Prepodob.

nayczęściey taki, ktory, dla większey lub mnieyszey odległości swey od Słońca, bądź to ku południowi, bądź połnocy, żadney zgoła części ziemi zachwycić nie może, a zatem i zaćmienia uczynić, ktore na tedy dopiero przytrafiać się zwykło, kiedy oko patrzącego człowieka iest w prostey linii z Xiężycem i Słońcem, i kiedy cień od Xiężyca rzucony o ziemię się obiia. A ponieważ na każdym Nowiu Xiężyc szybkim swym biegiem łączy się od zachodu ze Słońcem, toć i zaćmienie iego pierwey kraie zachodnie, poźniey wschodnie oglądać będą mogły, oglądać zaś raz większe, drugiraz mnieysze, ktore, podług większey lub mnieyszey odległości Xiężyca od ziemi, dłużey na iednem mieyscu trwać nie może iak godzin trzy, a pięć na wielu mieyscach.

Te tedy są istotne zaćmień Słońca czyli raczey ziemi przyczyny. Ziemi mowię: Słońce bowiem będąc samo przez się świetne, iasności iego żaden zgoła zaćmić nie może utwor. Co się zaś tyczy przyczyn

zaćmień

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	Wsch. G.	M.	MAY má dni XXXI. Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	Zach. ☉ G.	M.	D.	T.	Święta Rusk. Obr.
		MAJUS											APRYL.
1	S	Filipa i Jakoba.	4	46.	Dzień 1. pogodny.	♉	3	△♃△♄ *towe fa*	7	14.	19	♄	Joanna Prepodob.
Ewan. u Jana S. w Roz. 10. *O Chrystusie dobrym Pasterzu.* Przybyło d. g. 6. m. 40.													
2	N.	2 GROBU JEZU.	4	44	*Now Przybysza*	♉	16	1 ● Now Przyby. 1	7	16	20	☉	N. 1. po WOSKR.
3	P.	Znalezienie S. ✠	4	42	d. 2. Maia g. 3. m.	♉	30	□♃ 1 □♄ *ta Zna*	7	18	21	☽	Januaria Mucz.
4	W.	Floryana Męczen.	4	41	8. po połnocy. Po	♊	13	☽ sam *czne dzier*	7	19	22	♂	Fteodora Syke.
5	S.	Piusa V. Papieża.	4	39	pogodzie na deszcz	♊	26	□♂ ☿ w ♉ *żawy.*	7	21	23	☿	HEORHIA MU.
6	C.	Jana w oleiu.	4	37	rzęsisty z wiatrem	♋	8	△♄♀ 1 *Wszech*	7	23	24	♃	Sawwy Muczen.
7	P.	Domicelle Panny	4	36	i grzmotem często	♋	21	⚹☉ 1 *dobr i sła*	7	24	25	♀	*Marka Ap. Iew.*
8	S.	STANISŁAWA B.	4	34	zanosi się.	♌	3	1 □♄♀ *wy, W ręku*	7	26	26	♄	Wasylya Muczen.
Ewan. u Jana S. w Roz. 16. *O odeyściu Chrystusa do Oyca.* Przybyło d. g. 7. m. 2.													
9	N.	3 OPIEKI S. JO.	4	33	*Kwad. pierwsza*	♌	15	1 ☽ Kw. 1. Przyby.	7	27	27	☉	N. 2. po WOSKR.
10	P.	Antonina Biskupa.	4	32	*Przybysza* dn. *9.*	♌	26	☌♃ 1 ☌♄ *mu była,*	7	28	28	☽	Jasona Apostoła.
11	W.	Mamerta Biskupa.	4	30	Maia go. *8.* m. 18	♍	8	□♀ 1 *Aże nikcze*	7	30	29	♂	Dewiat Muczen.
12	S	Pankracego Męcz.	4	28	rano. Kwadry tey	♍	20	1 △☉ *mna, To*	7	32	30	☿	Jakowa Apostoła.
13	C.	Hilarego Biskupa.	4	27	dzień 9. 15. strona	♎	2	☍♂ 1 *niedaremna*	7	33	1	♃	MAY. Jeremyi.
14	P.	Bonifacego Męcz.	4	25	mi rzęsisty deszcz	♎	15	☽ sam. *Mądrość*	7	35	2	♀	Aftanasia Aposto.
15	S.	Zofii i 3. corek.	4	24	oznacza z grzmotem	♎	28	♂ w ♌ 1 *odkryła.*	7	36	3	♄	Tymoftea Mucz.
Ewan: u Jana S. w Roz. 16. *O przyczynie Chrystusowego odeyścia.* Przyb. d. g. 7. m. 22.													
16	N.	4. po WIEL. Jana	4	23	*Pełnia Przybysza*	♏	11	☍♀ 1 *Prożne są*	7	37	4	☉	N. 3. po WOSKR.
17	P.	Torpeta Męczen.	4	21	d. *17.* Maia g. 3.	♏	24	1 ● Pełnia Przyb.	7	39	5	☽	Iryny Muczennyc.
18	W.	Felixa Kapucyna.	4	20	m. *55.* z połdnia.	♐	8	1 ☿♀ *wszelkie Tak*	7	40	6	♂	Jowa Prawed.
19	S.	Piotra Celestyna.	4	19	Wiatr się wzmaga	♐	22	1 ☌☉☿ *świętno*	7	41	7	☿	Wospom. Krest.
20	C.	Bernard. Senen.	4	17	i rzęsisty tu i ow-	♑	6	□♂ 1 ☿ w ♊ *wiel-*	7	43	8	♃	JOANNA BOHO.
21	P	Konstantego.	4	16	dzie deszcz z grzmo	♑	20	1 ☉ w ♊ *kie, Iak*	7	44	9	♀	PREN. M. NYKO.
22	S	Julii Panny i Męc.	4	15	tem obiecuie.	♒	4	1 □♄☉ *drobne*	7	45	10	♄	Symona Apostoła.
Ewan. u Jana S. w Roz. 16. *O skutku proźby w Imie Iezusa* Przyb. d. g. 7. m. 40.													
23	N.	5. KRZYZOWA.	4	14	*Kwadra druga*	♒	19	⚹♂☿ 1 *rzeczy,*	7	46	11	☉	N. 4. po WOSKR.
24	P.	*Krzyż.* Joanny.	4	13	*Przybysza* d. 24	♓	3	1 ☾ Kw. 2. Przyb.	7	47	12	☽	Jepyfanya Jepys.
25	W.	*Krzyż.* Urbana.	4	12	Maia g. *12.* m. *18*	♓	17	1 □♀ *Prostaczek*	7	48	13	♂	Hłykeryi Mucz.
26	S	*Krzyż.* Filipa Ne.	4	11	z południa. Pogoda	♈	1	1 ⚹☉ *frantem,*	7	49	14	♃	Isydora Muczen.
27	C.	WNIEBO. PANS.	4	10	ciepła gorę codzień	♈	15	☌♂ 1 *Karlik Atlan*	7	50	15	☿	Pachomya Wełyk.
28	P.	Wilhelma Xiążęc.	4	9	bierze, oprocz 27.	♈	28	△♃ 1 △♄ *tem*	7	51	16	♀	Fteodora Prep.
29	S.	Teodozyi Męcz.	4	8	30. i 31.	♉	12	☽ samo. *W kontr*	7	52	17	♄	Andronyka.
Ewan. u Jana S. w Roz. *15.* *O przyiściu Pocieszyciela Ducha S.* Przyb. d. g. *7.* m. *54.*													
30	N.	6. PRZEDSWIĄ.	4	7	*Now Czerw.* dn	♉	25	1 □♃ □♄ *idąc*	7	53	18	☉	N. 5. po WOSKR.
31	P.	Petronilli Panny	4	6	*31.* Maia g. *2.* m. *5.*	♊	9	1 ● Now Czerwca	7	54	19	☽	Patrykia Jepysk.

zaćmień Xiężyca, te są następuiące. *Naprzod* nie iednakowa od słoneczney drogi czyli *Ekliptyki*, ktorą corok Słońce przebiega, Xiężyca szerokość. Mnieysza bowiem pomienionego Xiężyca od *Ekliptyki* szerokość, większe i dłuższe zaćmienie Xiężyca wpadaiącego w cień ziemi czyni. I przeciwnie: większa od słoneczney drogi Xiężyca szerokość, mnieysze i krotsze, tak dalece: iż im bardziey od pomienioney drogi uchyla się, lub się ku niey zbliża Xiężyc, alboli też zgoła od niey iest odległym; tem większe lub mnieysze, albo żadne zwykło bywać Xiężyca zaćmienie, ktore zawsze podczas Pełni tey lub owey dla tego przytrafia się, że natedy śrzodek między Słońcem i Xiężycem trzyma ziemia i kończatym swym cieniem, na

ksztalt

IUNIUS			Wsch. ☉		CZERWIEC ma dni XXX.				Zach. ☉		MAY.		
D.	T.	Swięta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye Dca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Swię. Rusk Obrz.
1	W.	Symeona Wyzn.	4	5	Początkowe dni	♊	21	1 ♀ w ♋ przeczy	7	55	20	♂	Fratałea Muczen.
2	S.	Erazma Biskupa.	4	4	miesiąca tego cę	♋	4	☌♃ 1 ✱♄♃ Niżsi	7	56	21	☿	Konstan. i Jele.
3	C.	Paule i Klotyldy.	4	3	sto z wiatrem o	♋	17	□♂ 1 zwyższymi.	7	57	22	♃	WOZNES. HOSP.
4	P.	Optata i Alex go.	4	2	eszcz rzęsisty po-	♋	29	☿ w ♋ Młodzi z	7	58	23	♀	Mychaiła Prepod.
5	S.	Sancyusza Męcz.	4	1	dezrzan.	♌	11	1 ✱☉ starszymi.	7	59	24	♄	Symeona Prepod.
Ewan. u Jana S. w Roz. 14. *O zesłaniu Ducha Swiętego.* Przyb. dnia g. 8 m. 8.													
6	N.	ZESŁAN. D. S.	4	0	*Kwad. pierwsza*	♌	23	1 ☌♃ *Wraz się*	8	0	25	☉	N. 6. TRET. OBR.
7	P.	SWIĄT. Robert.	4	0	*Czerwca* dn. 8. te	♌	4	☌♄ 1 *ścieraią. La*	8	0	26	☽	Karpa Apostoła
8	W.	Medarda Biskupa.	3	59	goż g. 2. m. 7. po	♍	16	1 ☽ Kw. 1. Czerw.	8	1	27	♂	Fterasponta Jepy.
9	S.	*Suchedni.* Felicia.	3	58	południu. Kwadra	♍	28	☽ sam. *sy w po*	8	2	28	☿	Nykyły Prepod.
10	C	Małgorzaty Krol.	3	58	ta gorącą pogodą i	♎	10	1 □♀ □☿ *pioły,*	8	2	29	♃	Fteodozyi Mucz.
11	P.	*Suchedni* Barnaby	3	58	do grzmotow skłon.	♎	23	☍♂ 1 *Gory w pa*	8	2	30	♀	Isaaka Prepodob.
12	S.	*Suchedni* Onufre.	3	57	ną przysługuie się.	♏	6	✱♃ ✱♄ 1 *doły*	8	3	31	♄	Jermya Apostoła.
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 6. *O potrzebie ludzkosci i litości.* Przyb. dnia g. 8 m. 14.													
13	N.	1. SSS. TROYCE.	3	57	*Pełnia Czerwca*	♏	19	△♀ 1 *Gwałtem*	8	3	1	☉	N. SOSZ. S. DU.
14	P.	Bazylego Wielkie	3	56	d. 16 tegoż g. 1. m	♐	3	□♃ □♄ 1 *padaią.*	8	4	2	☽	SSS. TROYCY.
15	W	Wita i Modesta.	3	56	7. po połnocy.	♐	17	1 ✱♂☉ *Neptun z*	8	4	3	♂	W TOROK SWI.
16	S.	Justyny Panny.	3	56	Wiatr chłodny, na	♑	1	● Pełnia Czerwca.	8	4	4	☿	Mytrofana Pa.
17	C.	BOZEGO CIAŁA.	3	56	czas deszcz ciepłą	♑	15	1 ☍♀ ☍☿ *Wulka*	8	4	5	♃	Dorotea Jepysko.
18	P.	Marka i Marcella.	3	56	przerywać usiłuie	♒	0	□♂ 1 *nem, Chudak*	8	4	6	♀	Wyssaryona Prep.
19	S.	Gerwazego i Prot.	3	56	pogodę.	♒	15	☽ samo. *z tyranem*	3	4	7	♄	Fteodota Jepys.
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 14. *O wezwaniu na wielką wieczerzą.* Odrąd dnia ubywa													
20	N.	2. po SWIĄTK.	3	55	*Kwa druga Czer*	♒	29	1 ☍♃ ☍♄ *Walczą.*	8	5	8	☉	N. 1. po SOSZEST
21	P.	Aloizego Gonzagi	3	55	*wca* dn. 22. tegoż	♓	14	☽ sam. *certuią.*	8	5	9	☽	Kyryłla Archiep.
22	W.	Paulina Biskupa	3	55	go. 4. mi. 50. po	♓	28	☉ w ♋ 1 ☾ K. 2. C.	8	5	10	♂	Tymofteia Jepys.
23	S.	Edyltrudy Krolo.	3	56	południu, Przy wie	♈	11	✱♃☉ 1 *Mury*	8	4	11	☿	*Warstołomea.*
24	C.	Narodzenie S. Jana	3	56	trze często o deszcz	♈	25	♂ w ♈ 1 *bombami,*	8	4	12	♃	TYŁO CHRYST.
25	P.	*Serca Iezusowego*	3	56	rzęsisty i grzmot	♉	9	✱♄☉ 1 *Ognie*	8	4	13	♀	Akiłyny Muczen.
26	S.	Jana i Pawła Męc.	3	56	podeyźrzana.	♉	22	♀ w ♉ *rzekami*	8	4	14	♄	Jełyssea Proroka
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 15. *O zgubioney owcy i o groszu* Ubyło dnia m. 2.													
27	N	3. po SWIĄTK.	3	56	*Now Lipca* d. 30.	♊	5	□♃ □♄ 1 *Rwą*	8	4	15	☉	N. 2. po SOSZE.
28	P	*Wigilia z postem*	3	56	Czerwca go. 1. mi	♊	18	1 △♄♂ *się i psu*	8	4	16	☽	Tychona Prep.
29	W.	PIOTRA I PAW.	3	56	47. z połnia. Do	♋	0	☿ w ♌ □♂♀ 1 *ią.*	8	4	17	♂	Manuiła Muczen.
30	S.	Lucyn. i Emilii.	3	57	desczu skłonny.	♋	13	● Now Lipca.	8	3	18	☿	Łeontya Muczen.

kształt głowy cukru, razi Xiężyc, w ktory ieżeli biegiem swym właściwym od zachodu ku wschodowi postępuiąc zapadnie, ćmić się albo cały, albo w części, podług proporcyi cienia rzuconego od ziemi krocey lub dłużey musi. Cały ieżeli swym obrotem słoneczną drogę czyli *Ekliptykę* w owem mieyscu przecina, ktore się *smoczą głową* lub *smoczym ogonem* nazywa. W części, iezeli się od tey drogi coraz bardziey uchyla. Drugą *pawtore* zaćmienia Xiężyca przyczyną bywa, Słońca nie iędnakowa od ziemi odległość, ponieważ ieżeli odległość od ziemi Słońca iest większa, zaćmienie Xiężyca mnieysze; ieżeli zaś mnieysza, większe przytrafia się. Toż samo i odległości Xiężyca od ziemi rozumieć się ma. Xiężyc bowiem ku ziemi się zbliżaiący dłużey; od ziemi się oddalaiący krocey ćmi się, z przyczyny: iż cień, ktory Słońce od ziemi rzuca, w bliskości niey zostaiącego Xiężyca bardziey razi, mniey, od ziemi się oddalaiącego. Ażeby więc prawdziwe zaćmienie Xiężyca bydź mogło, trzy koniecznie ciała te, toiest Słońce, ziemia i Xiężyc naprze-

ciw

JULIUS			Wsch. ☉		LIPIEC ma dni XXXI			Zach. ☉		JUNIY.		
D	T.	Święta Rzym Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca	Bieg ☽	Aspekty Planet,	G.	M.	D.	T.	Święg. Rusk. Obrz.
1	C.	Teobalda Opata.	3	57	Dzień 1. 2. 4. Lip-	♋ 25	1 ☌☿ *Marsa proch*	8	3	19	♃	Judy Ftad. Apost.
2	P.	Nawiedzen. M. P.	3	58	ca na deszcz z wia	♌ 7	□♂ 1 ☌♀ *głuszy,*	8	2	20	♀	Meft odya Jepysk.
3	S.	Awita Kapłana.	3	58	trem często godzi.	♌ 19	☽ samotny. *Wieże*	8	2	21	♄	Julyana Muczen.
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 5.					*O obfitym Piotra połowie ryb.*			Ubyło dnia m. 6.				
4	N.	4. po SWIĄTK.	3	59	*Kwad. pierwsza*	♍ 1	1 ☌♃ ☌♄ *wiatr*	8	1	22	☉	N. 3. po SOSZES.
5	P.	Wilhel. i Cyrylla.	4	0	Lipca dnia 8. tegoż	♍ 13	△♂ 1 ✱☉ *kruszy,*	8	0	23	☽	Ahrypyny Mucze.
6	W.	Izaiasza Proroka.	4	1	g. 5. m. 39. z rana.	♍ 24	☽ samo. *Gwałto*	7	59	24	♂	ROZDEST. JOA.
7	S.	Pulcheryi Panny.	4	1	Kwadra ta z chłod-	♎ 6	✱☿ 1 *wnym dmu*	7	59	25	☿	Fewronyi Muczen.
8	C.	Elżbiety Krol. W	4	2	nym wiatrem stro-	♎ 18	☽ Kw. 1. Lipca. 1	7	58	26	♃	Dawyda Prepodo.
9	P.	Cyrylla Biskupa.	4	3	nami deszcz rzęsis-	♏ 1	1 □☿ *chem. 1 silne*	7	57	27	♀	Sampsona Prepod.
10	S	7. Braci śpiących.	4	3	ty i grzmot wroży.	♏ 14	☍♂ 1 □♀ *dęby,*	7	57	28	♄	Kyra i Joanna.
Ewan. u Mateu. S. w Roz. 5.					*O sprawiedliwości.*			Ubyło dnia m. 16.				
11	N.	5. JANA Z DUK	4	4	*Pełnia Lipca* d.	♏ 27	1 △☿ *Idąc w za*	7	56	29	☉	N. 4. PETR. i PA.
12	P.	Jana Gwalberta.	4	4	15. tegoż go. 8. mi.	♐ 11	□♃ □♄ 1 *ręby,*	7	56	30	☽	12. SS. Apostołow.
13	W.	Małgorzaty Panny.	4	5	*49.* z rana. Wiatr	♐ 25	♀ w ♏ 1 *Drzapod*	7	55	1	♂	JUL. Koz. i Dam.
14	S.	Bonawentury Do.	4	6	się zrywa, i gorącą	♑ 9	△♃ ☌♄♃ 1 *obuchem*	7	54	2	☿	*Poł. Ryzy. Boho.*
15	C.	Rozesłańcow Apo.	4	7	z deszczem chłodzi	♑ 24	☉ Peł. Lipca. 1 ☍☿	7	53	3	♃	Jakinfta Muczen.
16	P.	Szkaplerzney M. P.	4	8	naczas tu i owdzie	♒ 9	1 □♂ *Grzmotem*	7	52	4	♀	Andrea Archiepy.
17	S.	Alexego Wyznaw.	4	9	pogodę.	♒ 24	1 ☍♀ *się palą,*	7	51	5	♄	Aftanasya Aftońsk.
Ewan. u Marka S. w Roz. 8.					*O nakarmieniu* 4000. *ludzi.*			Ubyło dnia m. 28.				
18	N.	6. po SWIĄTK.	4	10	*Kwadra druga*	♓ 9	☍♄ ☌♃ 1 *Rwą się*	7	50.	6	☉	N. 5. po SOSZES.
19	P.	Wincentego z Pau.	4	11	*Lipca* d. *21.* tegoż	♓ 24	1 ☌☉☿ △☉ *i walą*	7	49.	7	☽	Ftomy Prepodob.
20	W.	Eliasza Proroka.	4	12	g. 11. m. *49.* przed	♈ 8	☽ samot. *Czubate*	7	48.	8	♂	Prokopya Muczen.
21	S.	Praxedy Panny.	4	13	połnocą. 23. 24. 25	♈ 22	1 ☾ Kw. 2. Lipca.	7	47.	9	☿	Pankratya Jepysk.
22	C.	Maryi Magdaleny.	4	15	*28.* tey Kwadry, o	♉ 6	△♀ △♄ 1 *skały,*	7	45.	10	♃	40 i piat Muczen.
23	P.	Apolinarego.	4	16	rzęsisty deszcz po-	♉ 19	1 ☌♂ ☉ w ♌ *Acz*	7	44.	11	♀	Jewtymyi Muczen.
24	S.	Krystyny Panny.	4	17	deyżrzany.	♊ 2	1 □♀ □♄ *niebo*	7	43.	12	♄	Prokła Muczen.
Ewan. u Mateu. S. w Roz. 7.					*O fałszywych Prorokach.*			Ubyło dnia m. 46.				
25	N.	7. KUNEG. Jako.	4	19.	*Now Sierpnia* d.	♊ 15	☽ samo. *wspiera,*	7	41.	13	☉	N. 6. SOBOR. HA.
26	P	Anny M. M. P.	4	20.	*29.* Lipca go. *4.* mi.	♊ 27	☌♄♀ 1 *W proch się*	7	40.	14	☽	Akyły Apostoła.
27	W.	Pantaleona Męcz.	4	21.	*28.* z połdnia. No	♋ 10	✱♄ ☌♃ 1 *rozdzie*	7	39.	15	♂	Kyryka Muczen.
28	S.	Botwida Męczen.	4	23.	wiu dni tego ciepłą	♋ 22	1 ☌☿ ✱♂ *ra Atlas*	7	37.	16	☿	Aftynohena Jepy.
29	C.	Marty Panny.	4	24.	się pogodą przysłu-	♌ 4	1 ● Now Sierpnia.	7	36.	17	♃	Maryny Muczen.
30	P.	Heleny Wdowy	4	25.	gują, procz 31. kto	♌ 16	☽ samo. *zuchwały*	7	35.	18	♀	Jemylyana Mucz.
31	S	Ignacego Loioli.	4	26.	ry deszcz wroży.	♌ 28	□♂ 1 *1 Olbrzymo*	7	34.	19	♄	Makryny Ppepod.

ciw siebie w rowney linii bydź powinny, ktorego wielkość i przeciąg wszyscy połowey ziemi mieszkańcy tym właśnie sposobem oglądać mogą, iakim sposobem podczas pogodney nocy Xiężyca światło oglądać zwykli. Jako bowiem tenże Xiężyc na każdey Pełni wziętego od Słońca światła połowey ziemi mieszkańcom razwraz udziela, tak podczas zaćmienia swego wpadaiąc w cień ziemi pomienionego im światła raz mniey, drugiraz więcey uchyla; uchyla zaś od wschodowey świata strony. Mieszkańcy zatem miast, miasteczek i wsi na wschodzie zostaiący każde zaćmienie Xiężyca wprzod, poźniey na zachodzie oglądać mogą, ktore Astronomowie rownemi częściami czyli calami mierzyć zwykli. Ci bowiem podzieliwszy srzodek bądź to Słońca, bądź Xiężyca na dwanaście rownych części czyli calow, cal zaś każdy na sześćdziesiąt rownych cząstek czyli minut, tyle z tych części i minut Planetom tym naznaczaią; ile się ich podczas tego lub o-

wego

AUGUSTUS — **SIERPIEŃ** ma dni **XXXI.** — **JULII.**

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	Wsch. ☉ G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	Zach. ☉ G.	M.	D.	T.	Święta Rusk. Obr.
		Ewan. u Łuka. S. w Roz. 16.			*O niesprawiedliwym Szafarzu.*			Ubyło dnia go. 1. mi. 4.					
1	N.	8. po SWI. Piotra	4	28.	*Kwad. pierwsza*	♍	9	☌♄ ☌♃ 1 ☌♀ *wie,*	7	32.	20	☉	N. 7. ILYI PRO.
2	P.	P. M. Anielskiey.	4	29.	*Sierpnia* dn. 6. te	♍	21	1 ✱♀ △♂ *Ktoż to*	7	31.	21	☽	Symeona Prepodo.
3	W.	Znalez. S. Szczep.	4	31.	goż g. 8. m. 13. po	♎	3	☽ samot. *opowie*	7	29.	22	♂	Maryi Mahdaleny.
4	S.	Dominika Wyzn.	4	33.	połdni. Kwadry tey	♎	15	✱☉ 1 *Iak się sro*	7	27.	23	☿	Trofyma Muczen.
5	C.	P. Maryi śnieżney.	4	35.	dzień 6. 8. i. 12. na	♎	27	☽ sam. *żyli, A ni*	7	25.	24	♃	Chrystyny Mucze.
6	P.	Przemie. Pańskie.	4	36.	deszcz z chłodnym	♏	9	1 ☽ Kw. 1. Sierp.	7	24.	25	♀	USPEN. S. ANNY.
7	S.	Kaietana Wyzn.	4	37.	wiatrem godzi.	♏	22	1 △♀ ✱☿ *by tarki,*	7	23.	26	♄	Jermolaia Muczen.
		Ewan. u Łuka. S. w Roz. 19.			*O zburzeniu Ieruzalem.*			Ubyło dnia g. 1. m. 26.					
8	N.	9. po SWIĄTK.	4	39.	*Pełnia Sierpnia*	♐	5	☍♂ 1 □♄ *Na za*	7	21.	27	☉	N. 8. po SOSZE.
9	P.	Romana Męczen.	4	41.	d. 13. tegoż go. 4.	♐	19	△☉ 1 □♀ *mach*	7	19.	28	☽	Prochora Apost.
10	W.	Wawrzyńca Męcz.	4	42.	min. 10. z połdnia.	♑	3	1 △♄ △♃ *Parki*	7	18.	29	♂	Kallynyka Mucze.
11	S.	Zuzanny Panny.	4	44.	13. 14. 15. i 19. na	♑	18	☽ samot. *W grob*	7	16.	30	☿	Syly Apostoła.
12	C.	Klary Panny.	4	46.	deszcz się stronami	♒	3	☍☿ ☿ w ♒ 1 *się*	7	14.	31	♃	*Zapuſt do Uspen.*
13	P.	Hippolita i Kassy.	4	47.	z ochłodzeniem po	♒	18	1 ● Peł. Sierpnia.	7	13.	1	♀	AUH. Proischo.
14	S.	*Wigilia* Euzebiu.	4	49.	wietrza zanosi.	♓	3	1 □♂ ☍♄ *skorczyli.*	7	11.	2	♄	Stefana Muczen.
		Ewan. u Łukasza S. w Roz. 18.			*O Faryzeuszu i Celniku.*			Ubyło dnia g. 1. m. 50.					
15	N.	10. WNIEBO. M.	4	51.	*Kwadra druga*	♓	18	☍♃ 1 ♀ w ♎ *Rwą*	7	9.	3	☉	N. 9. po SOSZES.
16	P.	Rocha Wyznaw.	4	52.	*Sierpnia* d 20. te-	♈	3	☍♀ 1 ✱♂ *się rwą*	7	8.	4	☽	Sedmy Otrokow.
17	W.	Anastazego Bisku.	4	54.	goż g. 8. m. 37. ra	♈	17	1 △☉ *siły, Wraz*	7	6.	5	♂	Jewsyhnyia Mucz.
18	S.	Agapita i Klary.	4	56.	no. 20. 24. 27. rzę	♉	2	☽ samot. *do mo*	7	4.	6	☿	PREOBR. HOSP.
19	C.	Benigny Panny.	4	57.	sisty deszcz, miey	♉	15	□☿ △♃ 1 *giły*	7	3.	7	♃	Dometya Prepod.
20	P.	Bernarda Opata.	4	59.	scem grad z grzmo-	♉	29	☾ Kw. 2. Sierpn.	7	1.	8	♀	Jemylyana Jepysk.
21	S.	Joanny Fremiot.	5	1.	tem oznacza.	♊	12	□♄♂ ☌♂ 1 *Spieszy*	6	59.	9	♄	*Maſtya Apostoła.*
		Ewan. u Marka S. w Roz. 7.			*O głuchym i niemym.*			Ubyło dnia g. 2. m. 12.					
22	N.	11. JACKA WYZ.	5	2.	*Now Września*	♊	24	1 ✱☉ *Bellona;*	6	58.	10	☉	10. po SOSZEST.
23	P.	Zacheusza Wyzn.	5	4.	d. 28. Sierpnia go.	♋	7	1 □♀ ✱♃ *Nie dłu-*	6	56.	11	☽	Jewpla Muczen.
24	W.	Bartłomieia Apo.	5	6.	8. minut. 21. rano.	♋	19	☉ w ♍ *go świeci,*	6	54.	12	♂	Fotya Muczen.
25	S.	Ludwika Krola.	5	7.	Wiatry się w tym	♌	1	1 △♀ *Rowno tam*	6	53.	13	☿	Maxyma Prepod.
26	C.	Rozy i Zefiryna.	5	9.	Nowiu coraz to sil-	♌	13	✱♂ 1 ✱♀ *leci la*	6	51.	14	♃	Mychea Proroka.
27	P.	Przen. S. Kazimie	5	11.	nieysze dniem i no-	♌	24	1 ☌☿ *sna Korona*	6	49.	15	♀	USPEN. BOHOR.
28	S.	Augustyna Bisku.	5	12.	cą wzmagaią, i po-	♍	6	● Now Wrześn. 1.	6	48.	16	♄	*Nerukot. Obra.*
		Ewan. u Łuka. S. w Roz. 10.			*O zranionym Samarytanie.*			Ubyło dnia g. 2. m. 36					
29	N.	12. JOACHIMA.	5	14.	wietrza nader przy	♍	18	□♂ □♃♂ 1 *Purpu*	6	46.	17	☉	N. 11. po SOSZE.
30	P.	Rozy Limanskiey.	5	16.	krą odmianę spro-	♍	30	☽ samo. *ry mitry,*	6	44.	18	☽	Flora i Ławra.
31	W.	Raymunda Wyzn.	5	18.	wadzić usiłuią.	♎	12	1 △☿ *Lutnie i Cy*	6	42.	19	♂	Andrea Muczen.

wego zaćmienia zaćmić może. Jeżeli więc na ktorey Pełni Xiężyca trzy częśći iego ćmi się, piszą że 3; ieżeli cztery, piszą że 4; ieżeli pięć, piszą że 5; ieżeli połowa, piszą że 6. całow i t. d. ćmić się będzie Xiężyca, ćmić się zaś od połudaiowey lub połnocney świata strony. Ponieważ ieżeli szerokość Xiężyca od słoneczney drogi, po ktorey razwraz chodzi Słońce, iest połnocna, część ćmiąca się Xiężyca przychodzące- go ku srzodkowi zaćmienia nachyla się ku południowi. I przeciwnie: ieżeli szerokość iest południowa, ku połnocy. I tak naprzykład z dwunastu w teraźnieyszym roku 1801. Pełn, a trzynastu Nowiow, ieden Now i iedna Pełnia Września godne będą naszey uwagi. Podczas bowiem Nowiu Września dnia 28. Sierpnia w

znaku

SEPTEMBER			Wsch. ☉		WRZESIEŃ ma dni XXX.				Zach. ☉		AUHUST.		
D.	T.	Święta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Święg. Rusk. Obrz.
1	S.	Idziego Opata.	5	19.	Pierwsze dni te-	♎	24	☌♀ 1 ☌☉☿ try,	6	41.	20	☿	Samuiła Proroka.
2	C.	Stefana Krola	5	21.	go miesiąca prykry	♏	6	1 ⚹♀ ☌♄☿ Muzy,	6	39.	21	♃	Ftaddea Apostoła.
3	P.	Eufemii Panny.	5	23.	wiatr, mgłę, grad	♏	19	⚹♃ 1 ☌♄☉ Medu	6	37.	22	♀	Ahaftonyka Mucz.
4	S.	Rozalii Panny.	5	25.	i deszcz oznaczaią.	♐	1	☽ sam. zy, Wszy	6	35.	23	♄	Łuppa Muczen.

Ewan. u Łuka. S. w Roz. 17. *O uzdrowieniu 10. trędowatych.* Ubyło dnia g. 3. m. 2.

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Święg. Rusk. Obrz.
5	N.	13. po SWIĄTK.	5	27.	*Kwad. pierwsza*	♐	14	☽ Kw. 1. Wrześn.	6	33.	24	☉	N. 12. po SOSZE.
6	P.	Zacharyasza Pror.	5	29.	*Września* d. 5. te	♐	28	⚹♀ *stko się toczy,*	6	31.	25	☽	*Warftołomea Ap.*
7	W.	Reginy Panny.	5	30.	goż g. 8. m. 0. z rana.	♑	12	□♂☿ 1 △♃ *Tocząc*	6	30.	26	♂	Adryana Muczen.
8	S.	NARODZE. M. P.	5	32.	Wiatry się zimne w	♑	26	△☿ 1 □☿ *niezbo-*	6	28.	27	☿	Pymena Prepod.
9	C.	Gorgoniusza Męcz.	5	34.	tey Kwadrze wzma	♒	11	1 ☌♃☉ *czy Od*	6	26.	28	♃	Moysea muryna.
10	P.	Mikołaia z Tolen.	5	36	gaią, i deszcz, lub	♒	26	1 ♀ w ♏ *życia*	6	24.	29	♀	USIKN. JOAN.
11	S.	Prota i Jacka.	5	38	grad drobny wrożą.	♓	11	1 ☍♄ ☍♃ *gluzy.*	6	22.	30	♄	Alexandra Patry.

Ewan. u Mateu. S. w Roz. 6. *O służeniu Bogu i mamonie.* Ubyło dnia g. 3. m. 28.

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Święg. Rusk. Obrz.
12	N.	14. IMIEN. M. P.	5	40.	*Pełnia Wrześ*	♓	26	☉ Peł. Wrześn. 1	6	20.	31	☉	N. 13. po SOSZES.
13	P.	Maurycego Bisku.	5	41.	*nia* d. 12. tegoż g.	♈	11	☿ w ♎ 1 *Patrzcie*	6	19.	1	☽	SEP. Nowe Lito.
14	W.	Podwyższenie S. ✝	5	43.	12. m. 9. po połno	♈	26	⚹♂ 1 *zuchwali,*	6	17.	2	♂	Mamanta Muczen.
15	S.	*Suched.* Nikode.	5	45.	cy. 12. 15. i 17. tey	♉	10	☍♀ 1 △♄ *Możni i*	6	15.	3	☿	Anftyma Muczen.
16	C	Kornel. i Cyprya.	5	46.	Pełni dzień, z wia	♉	24	△♃ △☉ 1 *mali,*	6	14.	4	♃	Wawyły Swiaszcze.
17	P.	*Suched* Piątu. S F.	5	48.	trem na deszcz tu i	♊	8	△♀ 1 □♄ *Proch*	6	12.	5	♀	Zacharyi Proroka.
18	S.	*Suched* Jozefa	5	50.	owdzie godzi.	♊	21	1 ☾ Kw. 2. Wrześ.	6	10.	6	♄	Czudo S. Mychai.

Ewan. u Łukasza S. w Roz. 7. *O wskrzeszeniu Syna w Naim.* Ubyło dnia g. 3. m. 52.

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Święg. Rusk. Obrz.
19	N.	15. po SWIĄTK.	5	52.	*Kwadra druga*	♋	3	1 □♀ *się w proch*	6	8.	7	☉	N. 14. po SOSZE.
20	P.	Eustachiusza.	5	54.	*Września* dnia 8	♋	16	⚹♄ 1 ⚹♃ *wraca,*	6	6.	8	☽	ROZDES. BOHO.
21	W.	Mateusza Aposto.	5	56.	tegoż g. 8. m. 59. z	♋	28	⚹☉ 1 *Z prochu*	6	4.	9	♂	*Ioakyma i Anny.*
22	S.	Mauryc. i Towa.	5	58.	połdnia. Pogoda się	♌	10	⚹♄ 1 □♀ *siękrą*	6	2.	10	☿	Mynodory Mucz.
23	C.	Tekle Panny i M.	6	0.	w tey wzmaga Kwa	♌	21	1 ☉ w ♎ *ży, W*	6	0.	11	♃	Fteodory Prepod.
24	P.	M. Panny *de Merc.*	6	2.	drze, dzień wyiąw	♍	3	☽ samo. *proch na*	5	58.	12	♀	Awtonoma Mucz.
25	S.	Kleofas i Towa.	6	4.	szy 19. 22. i 25.	♍	15	☌♄ 1 ☌♃ *zad dąży.*	5	56.	13	♄	Kornyiła Muczen.

Ewan. u Łuka. 8. w Roz. 14. *O uzdrowieniu opuchłego.* Ubyło dnia g. 4. m. 20.

D.	T.	Święta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Święg. Rusk. Obrz.
26	N.	16. WŁAD. z GIE.	6	6.	*Now Październ*	♍	27	1 □♂ *Wszelkich*	5	54.	14	☉	N. 15. WOZDWY.
27	P	Przen. S. Stanisła.	6	8.	d. 27. Września g	♎	9	● Now Paździer.	5	52.	15	☽	Nykyty Muczen.
28	W.	Wacława Męczen.	6	9.	1. m. 15. po połno	♎	21	1 ☌♀ ♂ w ♏ *dzieł*	5	51.	16	♂	*Iosafata Archy.*
29	S.	MICHAŁA AR.	6	11.	cy. Na deszcz rzęsi-	♏	3	△♂ 1 *praca, Wi*	5	49.	17	☿	Sofyi Muczen.
30	C.	Hieronima Dokt.	6	13.	sty i wiatr godzi.	♏	16	⚹♄ 1 ⚹♃ *chrzy*	5	47.	18	♃	Jewmenia Prepo.

znaku ♍ *Panny* przypadaiącego, tak Xiężyc ciemnotą swoią od połnocney świata strony zacimi światło Słońca, zacimi zaś podług południka czyli merydyanu krakowskiego od godziny 5. min. 50. do godziny *7.* minuty *38.* z rana; że nam go w ciągu godziny iedney i minut *48,* na calow *3.* minut *24.* zabraknie. Co się zaś tyczy Pełni Września z dnia 11 na dzień 12. miesiąca tegoż przypadaiącey, podczas tey Xiężyc w cieniu rzuconym od ziemi, począwszy od godziny 10. minuty *34.* przed połnocą, do godziny 1. minuty *28.* po połnocy zostawać i ćmić się od południowey świata strony godzin dwie i minut 54 będzie, toieſt dopoty, dopoki światła wziętego od Słońca, a w pomienionym cieniu ziemi na calow 9. minut 21. utraconego zupełnie nie odzyska. Słowem: im większe ieſt ktore z zaćmień Xiężyca zaćmienie, tem też dłużey trwa. Naywiększe zaś dłużey trwać nie może, iak godzin cztery, to iest godzinę iedną, gdy w cień ziemi zapada; godzin dwie, gdy się naybardziey ćmi, i godzinę, gdy z cienia ziemi zwolna coraz wychodzi i

świa-

OCTOBER		Wsch. ☉	PAŹDZIERNIK má dni XXXI.			Zach. ☉	SEPTEMWRY.	
D. T.	Swięta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swięta Rusk. Obr.
1 P.	Remigiusza Bisku.	6 15.	Dzień 1. 2. 3. do	♏ 28	☍♀ 1 się dymem.	5 45.	19 ♀	Trofyma Muczen.
2 S.	Aniołow Strożow.	6 17.	deszczu skłonny.	♐ 11	1 □♄ Co się z ol	5 43.	20 ♄	Jewstafya Muczen.

Ewan. u Mateu. S. w Roz. 22. *O miłości Boga i bliźniego.* Ubyło d. g. 4. m. 46.

D. T.	Swięta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swięta Rusk. Obr.
3 N.	17. ROZANCO.	6 19.	*Kwad pierwsza*	♐ 24	1 ☿ w ♏ *brzymem*	5 41.	21 ☉	N. 16. po SOSZE.
4 P.	Franciszka Wyzn.	6 20.	*Października dn.*	♑ 8	1 ☽ Kw. 1. Paźdz.	5 40.	22 ☽	Foky Muczen.
5 W.	Placyda Męczen.	6 22.	4. tegoż g. 5. m. 52.	♑ 22	△♄ △♂ 1 *Rwa*	5 38.	23 ♂	Zaczatye Joan.
6 S.	Brunona Wyzna.	6 24.	po połdniu. Kwad	♒ 6	□☿ 1 *ło w para*	5 36.	24 ☿	Ftekly Muczen.
7 C.	Justyny Panny.	6 26.	ra ta z chłodnym o	♒ 20	1 ♀ w ♐ *gon,*	5 34.	25 ♃	Jewfrosynyi Pr.
8 P.	Brygitty Wdowy.	6 28.	deszcz często podey	♓ 5	□♀ △♂ 1 *Gdzie*	5 32.	26 ♀	JOANNA BOHO.
9 S.	Dyonizego Areopa.	6 30.	źrzana wiatrem.	♓ 20	☍♄ 1 ☍♃ *szańce*	5 30.	27 ♄	Kałystrata Mucz.

Ewan. u Mateu. S. w Roz. 9. *O uzdrowieniu paralityka.* Ubyło d. g. 5. m. 10.

D. T.	Swięta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swięta Rusk. Obr.
10 N.	18. WINC. KADŁ.	6 31.	*Pełnia Paździe*	♈ 5	1 □♂ *Troi, Tam*	5 29.	28 ☉	N. 17. po SOSZE.
11 P.	Germana Bisku.	6 33.	d. 11. tegoż go. 8	♈ 19	1 ☉ Pełnia Paźdz.	5 27.	29 ☽	Kyryaka Prepod.
12 W.	Maxymiliana Bisk.	6 35.	m 50. zrana. Pełni	♉ 4	1 ⚹♂ *pługiem kroi*	5 25.	30 ♂	Hryhorya Jepysk.
13 S.	Edwarda Krola.	6 37.	tey dzień 13. 15. 17.	♉ 19	☍☿ △♄ 1 *Oracz*	5 23.	1 ☿	OKT. POKR. BO
14 C.	Kalixta Papieża.	6 39.	z przykrym nader	♊ 3	1 ☍♀ *swoy zagon.*	5 21.	2 ♃	Kypryana Muczen.
15 P.	Jadwigi i Teressy.	6 41.	wiatrem na deszcz	♊ 16	□♄ 1 ⚹♄♀ *Darmo*	5 19.	3 ♀	Dyonysya Muczen.
16 S.	Gawła Opata.	6 42.	lub śnieg godzi.	♊ 29	□♃ 1 *iuż darmo!*	5 18.	4 ♄	Jerofeea Jepysko.

Ewan: u Mateu. S, w Roz. 22. *O wezwanych na gody.* Ubyło dnia g. 5. m. 36.

D. T.	Swięta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swięta Rusk. Obr.
17 N.	19. po SWIĄTK.	6 44.	*Kwadra druga*	♋ 12	☌♂ 1 ⚹♄ *Wołasz*	5 16.	5 ☉	N. 18. po SOSZES.
18 P.	Łukasza Ewang.	6 46.	*Października dni*	♋ 24	1 ☾ Kw. 2. Paźdz.	5 14.	6 ☽	*Ftomy Apostoła.*
19 W.	Piotra z Alkanta.	6 48.	18. tegoż g. 1. mi	♌ 6	1 △♀ *alarmo*	5 12.	7 ♂	Serhya i Wakc.
20 S.	Przen. S. Woycie.	6 50.	15. po połdniu. 18	♌ 18	1 □☿ *Grecki Gra*	5 10.	8 ☿	Pełahyi Prepod.
21 C.	Urszule Panny.	6 52.	20. 22. 23. z przy	♌ 30	⚹☉ 1 *dywie,*	5 8.	9 ♃	*Iakowa Apostoła.*
22 P.	Kordule Panny.	6 53.	krym wiatrem nie	♍ 12	1 □♀ 1 *Dardań*	5 7.	10 ♀	Jewłampia Mucz.
23 S.	Jana Kapistrana.	6 55.	stateczne w pogod.	♍ 24	1 ☍♃ □♄♀ *skie*	5 5.	11 ♄	Fylyppa Apostoła.

Ewan. u Jana S. w Roz. 4. *O chorym synie krolewskim.* Ubyło d. g. 6. m. 2.

D. T.	Swięta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swięta Rusk. Obr.
24 N.	20. JANA KAN.	6 57.	*Now Listopada*	♎ 5	☉ w ♏ 1 *mury,*	5 3.	12 ☉	N. 19. po SOSZ.
25 P.	Kryspa i Kryspia.	6 59.	d. 26. Października	♎ 18	1 ⚹♀ *Silne stru*	5 1.	13 ☽	Karpa i Papyły.
26 W.	Ewarysta Papieża.	7 1.	g 5 m. 53. z połdn.	♎ 30	1 ● Now Listopa.	4 59.	14 ♂	Nazarya Muczen.
27 S.	Iwona Wyznaw.	7 3.	26. 27. 30 31. No	♏ 12	△♂ 1 ⚹♄ *ktury*	4 57.	15 ♃	Jewtymya Prepo.
28 C.	Szymona i Judy.	7 4.	wiu tego dzień, za	♏ 25	☌☿ 1 ⚹♃ *Zni*	4 56.	16 ☿	Łonhyna Muczen.
29 P.	Narcyssa Biskupa.	7 6.	sępi tu i owdzie z	♐ 8	☽ samo. *szczały*	4 54.	17 ♀	Osyi Proroka.
30 S.	*Wigilia z postem*	7 8.	mroźnym wiatrem	♐ 21	□♄ 1 □♃ *w dzi*	4 52.	18 ♄	*Łuky Iew. Apost.*

Ewan. u Mateu. S. w Roz. 18. *O dłużnym i złośliwym słudze.* Ubyło. d. g 6. m. 28.

D. T.	Swięta Rzym. Obr.	G. M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G. M.	D. T.	Swięta Rusk. Obr.
31 N.	21. po SWIĄTK.	7 10.	na odmianę.	♑ 5	1 ☌♂ *wie, Darmo*	4 50.	19 ☉	N. 20. po SOSZE.

światła nam swego udzielać zaczyna. Te tedy są istotne tu w krotkości odemnie zebrane zaćmień Słońca lub Xiężyca przyczyny z Astronomicznych wynikaiące dostrzeżeń i uwag. Co się zaś tyczy skutkow tychże zaćmień, te podług Astrologicznych doświadczeń, wiele się do odmiany w czterech częściach roku powietrza, a zatem do urodzaiow lub nieurodzaiow ziemi, do zdrowia lub chorob iużto ludzi, iuż bydląt w latach tych przykładaią, w ktore nayczęściey przypadaią. A przeto (mowi ATANAZY KIRCHER), ktoby o skutkach zaćmień Słońca lub Xiężyca przed czasem wiedzieć chciał, uważać wprzod powinien, czyli iakowe w tym lub owym roku przypada zaćmienie lub nie? Zaćmienie bowiem Słońca osobliwie przywiększe oziębia-

NOVEMBER			Wsch. ☉		LISTOPAD ma dni XXX.				Zach. ☉		OKTOWRY.		
D.	T	Swięta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽		Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Swięta Rusk. Obr.
1	P.	WSZYSTK. SS.	7	11	*Kwad. pierwsza*	♑	18	△♄ / ✱♀ *do boiu*	4	49.	20	☽	Artemya Muczen.
2	W	*Dzień Zaduszny.*	7	13	*Listopada* d. 3. te	♒	2	△♃ / *W stalo*	4	47.	21	♂	Jłaryona Prepodo.
3	S.	Huberta Biskupa.	7	15	goż g. 2. mi. 30. po	♒	16	☽ Kwa. 1. Listopa.	4	45.	22	☿	Awerkya Jepysko.
4	C	Karola Boromeu.	7	16	połnoc. Kwadra ta	♓	0	□☿ / *wym kroiu*	4	44	23	♃	Jakowa Apostoła.
5	P	Emeryka Krola	7	18	deszcz lub śnieg tu	♓	14	□♃♀ / ☍♄ *Wzbu-*	4	42	24	♀	Arefty Muczeny.
6	S	Leonarda Opata.	7	20	i owdzie wroży.	♓	29	/ ♀ w ♑ *dzasz*	4	40	25	♄	Markiana Muczen.
		Ewan. u Mateu. S. w Roz. 22.			*O czynszowey monecie.*			Ubyło dnia g. 6. m. 50.					
7	N.	22. OPIEKI M. P.	7	21	*Pełnia Listopad*	♈	13	□♂ / *Rycerza*	4	39	26	☉	N. 21. po SOSZE.
8	P.	4. Koronatow.	7	23	d. 9. tegoż g. 8. m.	♈	28	/ △♀ *Gdzie gdy*	4	37	27	☽	Nestora Muczen.
9	W.	Teodora Męczen.	7	25	12. z południa: Na	♉	12	/ ● Pełn. Listopa.	4	35	28	♂	Terentya Muczen.
10	S.	Jędrzeia Awelli.	7	26	śnieg lub deszcz z	♉	27	/ △♃ *się tęży,*	4	34	29	☿	Anastasyi Muczen.
11	C.	Marcina Biskupa.	7	28	mroźnym wiatrem	♊	10	✱♄☉ / *Nic nie*	4	32	30	♃	Zynowya Muczen.
12	P.	Marcina Papieża.	7	30	poranney mgle dni	♊	24	□♄ / □♃ *zwycię*	4	30	31	♀	Stachya Apostoła.
13	S.	Dydaka Wyznaw.	7	31	tey Pełni dążą.	♋	7	☍♀ / ☌♂ *ży Twar*	4	29	1	♄	NOJE. Kosmy.
		Ewan. u Mateu. S. w Roz. 9.			*O wskrzeszeniu corki Xiążęcia.*			Ubyło dnia go. 7. mi. 14.					
14	N.	23. STANI. KOS.	7	33	*Kwadra druga*	♋	20	✱♄ / △☉ *dość*	4	27	2	☉	N. 22. po SOSZ.
15	P.	Leopolda Cesarza.	7	34	*Listopad.* d. 17. te	♌	2	✱♃ / *koncerza.*	4	26	3	☽	Akepsymy Muczen.
16	W.	Edmunda Wyzna.	7	35	goż g. 8. m. 7. z ra	♌	14	/ ♃ w ♎ *luż się*	4	25	4	♂	Joannykya Prepo.
17	S.	Salomei Krolowy.	7	36	na. Przykrey po	♌	26	☾ Kw. 2. Listopa	4	24	5	☿	Hałaktyona Mucz.
18	C.	Posw. Kośc Rzym.	7	37	wietrza odmianie z	♍	8	/ △♀ ✱☿ *tam*	4	23	6	♃	Pawła Archiepysk.
19	P.	Elżbiety Krolowy.	7	39	wiatrem tey Kwad	♍	20	☌♄ / *chwieią, Trzę*	4	21	7	♀	33. Mucz. w Mely.
20	S.	Felixa de Valio.	7	40	ry dni podlegaią.	♎	2	☌♃ / *są i śmieią*	4	20	8	♄	MYCHAI. ARCH.
		Ewan. u Mateusza S. w Roz. 24.			*O brzydkości spustoszenia.*			Ubyło dnia g. 7. m. 30.					
21	N.	24. OFIAR. M. P.	7	41	*Now Grudnia*	♎	14	□♀ □♂ / *Bez*	4	19	9	☉	N. 23. po SOSZE.
22	P.	Cecylii Panny.	7	43	d. 25. Listopada g	♎	26	☽ sam *żartu łą*	4	17	10	☽	Szesty Apostołow.
23	W.	Klemensa Papieża.	7	44	9. m. 14. przed poł	♏	8	☉ w ♐ / *ki, Gazie*	4	16	11	♂	Myny Muczenny.
24	S.	Jana od Krzyża.	7	46	dniem. Nowiu dni	♏	21	☍♂♀ / *niegdyś*	4	14	12	☿	Joanna Mylostyw.
25	C.	Katarzyny Panny.	7	48	tego po nocnych i	♐	4	● Now Grudnia.	4	12	13	♃	*Ioanna Złatoust.*
26	P.	Piotra Biskupa.	7	49	rannych przymroz	♐	18	/ □♄ *w strachu*	4	11	14	♀	Fylyppa. *Zapust.*
27	S.	Jozefa ta Pustelni.	7	50	kach ostrych mier	♑	1	/ □♃ *Z rmat do*	4	10	15	♄	Hurya. Samon.
		Ewan. u Łuka. S. w Roz. 21.			*O znakach na niebie i ziemi.*			Ubyło dnia g. 7. m. 50.					
28	N.	1. ADWENTO.	7	51	ną się pogodą przy	♑	15	☍♂. ☌♀ / *gmachu*	4	9	16	☉	N. 24. po SOSZE.
29	P	Saturnina Męczen.	7	52	sługuią, naczas te	♑	29	/ △♃ *Latały bąki*	4	8	17	☽	Hryhorya Jepysk.
30	W.	Jędrzeia Apostoła.	7	53	dnak śnieg pada.	♒	13	✱☉ / □☿ *Dat*	4	7	18	♂	Platona Muczen.

oziębiaiąc ziemię, a Xiężyca wiatrami susząc i ziębiąc, nieurodzayne potem czynić zwykły lata: głodne zaś, ieżeli po skończonem zaćmieniu obfite i długotrwałe z wylewem wod padaią deszcze, lub, ieżeli Planeta ♄ *Saturn* albo ♂ *Mars* swoiemi się natedy popisuie skutkami: z ktorych pierwszy, toiest Saturn, zwyczay ma czynić dni, mowiąc w ogolności, zimne i ponuro mgliste, w szczegolności zaś na wiosnę i w jesieni ostre przymrozki, a podczas tu i owdzie śnieg, lub z prykrem zimnem złączony deszcz; lecie grady; zimie przy wietrze wschodnio połnocnym mrozy, lub obfite śniegi: a stąd wszelkim ziemi płodom i owoc wydaiącym drzewom nadwerężenie lub całe zniszczenie: pomiędzy bydłem bądźto rogatym, bądź nierogatym zarazę; w ludziach zaś długociągłe i nieuleczone choroby, ciężkie katary i kaszle, lub febry kwartannami nazywaiące się. Co się zaś tyczy skutkow drugiego Planety toiest Marsa, tego zwyczaiem iest czynić podczas wiosny i lata wiatry ciepłe, upały i suszą, grzmoty, błyskawice, lub szkodliwe pioruny: a stąd w polnych i ogrodowych urodzaiach nieplenność, pomiędzy ludźmi choroby

D

z zepsu-

DECEMBER			Wsch. ☉		GRUDZIEN ma dni XXXI.			Zach. ☉		NOIEWRY.		
D.	T.	Swięta Rzym. Obr.	G.	M.	Lunacye ☽ca.	Bieg ☽	Aspekty Planet.	G.	M.	D.	T.	Swię. Rusk. Obrz.
1	S.	*Post.* Eligiusza.	7	54	*Kwad. pierwsza*	♒ 27	☽ samotny. *gniew*	4	6	19	☿	Awdya Proroka.
2	C.	Bibianny Panny.	7	55	*Grudnia* d. 2. tego	♓ 11	☽ Kwad. 1. Grudn.	4	5	20	♃	Prokla i Hryhory.
3	P.	*Post.* Fran. Xawe.	7	56	g. 10. m. 27. przed	♓ 25	☍♄ △♃ 1 *przyczy*	4	4	21	♀	WCHOD. BOHO
4	S.	Barbary Panny.	7	57	połnocą. Snieżne.	♈ 9	☍♃ 1 □♂ *nę, Po*	4	3	22	♄	Fylymona Aposto.
Ewan. u Mate. S. w Roz. 11. *O poselstwie Iana do Chrystusa* Ubyło dnia g. 8. m. 4.												
5	N.	2. ADWENTO.	7	58	*Pełnia Grudnia*	♈ 23	□♀ 1 *szły w pe·*	4	2	23	☉	N. 25. po SOSZE.
6	P.	Mikołaia Biskupa.	7	58	d. 9. tegoż g. 9. m.	♉ 7	1 ✱♂ *rzynę, Ar*	4	2	24	☽	Jekateryny Mucz.
7	W.	Ambrożego Bisku.	7	59	4. zrana. Z mroź	♉ 21	1 ☍☿ *matne baszty,*	4	1	25	♂	Klymenta Papieża.
8	S.	NIEPOKA. M. P.	8	0	nym wiatrem obfi	♊ 5	△♃ 1 *Cenę stra*	4	0	26	☿	Alypya Stolpnyka.
9	C.	Waleryi Panny.	8	0	tego śniegu tu i ow	♊ 19	● Pełn. Grudnia.	4	0	27	♃	Jakowa Muczen.
10	P.	*Post.* M. P. Lore.	8	1	dzie spodziewać się	♋ 2	1 □♃ *cily, Wwągl*	3	59	28	♀	Stefana Muczen.
11	S.	Damazego Papie.	8	2	□♄ z ☉ każe.	♋ 15	☌♂ 1 ☍☿ *się zmie*	3	58	29	♄	Paramona Mucze.
Ewan. u Jana. S. w Roz. 1. *O poselstwie żydow do Iana.* Ubyło dnia g. 8. m. 12.												
12	N.	3. ADWENTO.	8	2	*Kwadra Grudnia*	♋ 28	1 □♄☉ *nily Bły*	3	58	30	☉	N. 1. ADWENT.
13	P.	Łucyi Panny.	8	3	*druga* d. 17. tegoż	♌ 10	✱♃ 1 *szczące*	3	57	1	☽	DEK. Nauma.
14	W.	Nikazego Biskupa.	8	4	g. 6. m. 54. po poł	♌ 22	∠☉ 1 *kaszty.*	3	56	2	♂	Awwakuma.
15	S.	*Suched.* Ireneusza.	8	4	nocy. 17. 18. 22. 23.	♍ 4	1 □☿	3	56	3	☿	Sofonya Proroka.
16	C.	Euzebiusza Bisku.	8	4	z przykrym i mro	♍ 16	1 ☌♄ *Dalszy ciąg*	3	56	4	♃	*Warwary Mucz.*
17	P.	*Suched.* Łazarza.	8	4	żnym wiatrem za	♍ 27	☾ Kwa. 2. Grudn.	3	56	5	♀	Sawwy Oświa.
18	S.	*Suched.* Ocze. P. M.	8	4	dymkę oznacza.	♎ 9	☌♃ □♂ 1 *w po*	3	56	6	♄	NYKOŁAIA JEP.
Ewan. u Łukasza S. w Roz. 3. *O Ianie opowiadaiącym chrzest pokuty* Ubyło dnia g. 8. m. 16.												
19	N.	4. ADWENTO	8	4	*Now Stycznia* d.	♎ 21	1 ✱☉ *dobney ma*	3	56	7	☉	N. 2. ADWENT
20	P.	Teofila Męczen.	3	4	24. Grudnia g. 10.	♏ 4	1 △♂ *tergi wier·*	3	56	8	☽	Patapya Prepodo.
21	W.	Tomasza Aposto.	8	5	m. 58. przed połu	♏ 16	1 ✱♄ *szykow, za*	3	55	9	♂	ZACZAT. S. AN.
22	S.	*Post.* Zenona Zoł.	8	5	dniem. Now ten ca	♏ 29	1 ☉w♐ □♄☿ *czy·*	3	55	10	☿	Myny Jermoch.
23	C.	Wiktoryi Panny.	8	5	ły na obfity śnieg z	♐ 13	☽ sa. *naiąc od nie*	3	55	11	♃	Danyila Stolpny.
24	P.	Ada. i Ew. *Wigil.*	8	4	wiatrem, lub od	♐ 26	1 ● Now Stycznia.	3	56	12	♀	Spyridona Jepysk.
25	S.	BOZEGO NARO.	8	4	wilż naczas godzi.	♑ 10	☍♃☉ ☍☿1 *trwało·*	3	56	13	♄	Ewstratya Mucze.
Ewan. u Łuka. S. w Roz. 2. *O proroctwie Symeona i Anny.* Odtąd dnia przybywa.												
26	N.	SZCZEP. 1. MĘ.	8	4	*Kwad. pierwsza*	♑ 25	△♄1 *ści siedmio*	3	56	14	☉	N. 3. ADWEN.
27	P.	Jana Ewangelisty.	8	4	*Stycznia* dnia 31.	♒ 9	1 □♃☉ *rakich cu*	3	56	15	☽	Jeleufterya Jepys.
28	W.	Młodziankow MM.	8	4	Grudnia go. 5. mi.	♒ 23	1☿ w ♑ *dow świa*	3	56	16	♂	Ahhea Proroka.
29	S.	Tomasza Kantua.	8	4	50. z południa. Dni	♓ 8	☍♂☿ 1 *ta na przy*	3	56	17	☿	Danyila Proroka.
30	C.	Dawida Krola.	8	3	tey Kwadry, mroź·	♓ 22	☍♄1 *szły rok* 1803	3	57	18	♃	Sewastyana Mucz.
31	P.	Sylwestra Papieża.	8	3	no pogodne.	♈ 6	☽ K. 1. *odkłada się.*	3	57	19	♀	Wonyfatya Mucz.

z zepsucia żołci pochodzące, iakoto gnilne żołciowe gorączki, febry tercyanny, krwotoki, krost rozmaitego gatunku niebezpieczne wyrzuty, zapalenia gardła lub błamy kołożebrowey *Pleurą* nazwaney, o ktoreyto błamy potrzebie i użytku, a przytem i o innych wielu ciała naszego stałych utworach, z części dzieła moiego pierwszey pod tytułem STAN CZŁOWIEKA ZDROWEGO NATURALNY tu w Krakowie przed kilką latami przeze mnie napisaney i wydaney, każdy ciekawy i zdrowie swoie kochaiący Czytelnik łatwo dowiedzieć się może; ile że cała ta część z kart 168 i Tablic przytem dwoch Anatomicznych składaiąca się, nie kosztuie więcey iak Zło. Pol. 2. gr. 18. Nad zdrowie zaś coż bydź może człowiekowi pracować bez pokrzywdzenia bliźniego chcącemu milszego i droższego? Nic zaiste: iako nas o tem codzienne przekonywa doświadczenie, gruntuiące się na zdaniu sławnych nauką Pisarzow w pomienioney dopiero ode mnie części umieszczonych. OPISA·

OPISANIE

SKUTKOW SIEDMIU PLANET NA ROK WIEKU DZIEWIĘTNASTEGO DRUGI.

Między wielorakiemi bądźto w nauce lekarskiey, bądź rolniczey lub żeglarskiey siedmiu Planet skutkami, iakoto

Saturna, Jowisza, Marsa, Słońca, Wenusa, Merkurego i Xiężyca,

♄ ♃ ♂ ☉ ♀ ☿ ☽

ktore się na naszym ziemskim okręgu corok trafiać zwykły, nie masz oczywiſtszego i ciało nasze bardziey rażącego skutku, nad powietrza w czterech częściach roku inną coraz a inną odmianę, ktorato powietrza odmiana, a podług iey ſtałości lub nieſtałości, urodzaie lub nieurodzaie ziemi, zdrowie lub choroby, wezbranie lub wyschnięcie rzek, nie od Słońca samego tylko lub Xiężyca (iako niektórzy rozumieią), pochodzi; ale też oraz i od innych w ten lub ów znak niebieskiego Zwierzyńca wſtępuiących Planet, i znakomitszemi z pomiędzy piąciu tych *aspektow* łączących się *aspektami*,

Spoynik, Szesny, Czworogran, Troygran, Przeciwległy,

☌ ⚹ □ △ ☍

Conjunctio, *Sextilis*, *Quadratura*, *Trinus*, *Oppositio*,

toieſt: Spoynikiem, Czworogranem, lub Przeciwległym, które my pospolicie Nowiem, Kwadrą, lub Pełnią nazywamy, a których wielość w teraźnieyszym roku przypadaiącą (prócz Lunacyy Xiężyca ze Słońcem i z jnnemi Planetami po świętach Rzymskiego obrządku umieszczonych), następuiące wskazuie

WYRACHOWANIE

Wſtępuiących w ten lub ów znak niebieskiego Zwierzyńca Planet, z jch oraz Nowiami, Kwadrami i Pełniami od zimowego zaczynaiąc Kwartału.

ZIMOWY KWARTAŁ.

ZIMY CZĘŚĆ I. podług Aſtronomicznego rachunku, zaczęła się w przeszłym roku 1801. dnia 22. Grudnia godziny 7. minuty 30. z rana, podczas wſtępu Słońca w znak ♑ Koziorozca, i Przesilenia dnia z nocą zimowego, w ciągu którey przypada

Dnia 23. Grudnia ☌♂☿ *Now Marsa z Merkurym* g. 5. m. 24. z połdnia.
26. Grudnia ☌♂♀ *Now Marsa z Wenusem* g. 8. m. 6. z rana.
4. Stycznia ☿w♑ *Merkurego wſtęp w* ♑ *Koziorozca* g. 6. m. 44. z połdnia.
7. Stycznia ♀w♑ *Wenusa wſtęp w* ♑ *Koziorozca* g. 6. m. 22. z połdnia.
16. Stycznia ♂w♑ *Marsa wſtęp w* ♑ *Koziorozca* g. 3. m. 20. z połdnia.

ZIMY CZĘŚĆ II. zacznie się w teraźnieyszym rokn 1802. dnia 20 Stycznia godziny 5. minuty 55. z połdnia, podczas wſtępu Słońca w znak ♒ Wodnika, w ciągu ktorey przypada

Dnia 23. Stycznia ☿w♒ *Merkurego wſtęp w* ♒ *Wodnika* g. 5. m. 44. z połdnia.
28. Stycznia ☌☉☿ *Now Merkurego ze Słońcem* g. 7. m. 41. z rana.
31. Stycznia ♀w♒ *Wenusa wſtęp w znak* ♒ *Wodnika* g. 4. m. 26. z połdnia.

Dnia

Dnia 9. Lutego ☿w♓ *Merkurego wstęp w znak ♓ Ryb* g. 5. m. 53. z połdnia.
10. Lutego ☍♃☿ *Pełnia Iowisza z Merkurym* g. 9. m. 37. przed połnocą.
12. Lutego ☍♄☿ *Pełnia Saturna z Merkurym* g. 9. m. 21. z rana.

ZIMY CZĘSC III. bierze swoy początek dnia 19. Lutego godziny 8. m. 25. z rana, podczas wstępu Słonca w znak ♓ Ryb, w ciągu ktorey przypada

Dnia 20. Lutego ☍♃☉ *Pełnia Iowisza ze Słońcem* g. 5. m. 54. po połnocy.
23. Lutego ☍♄☉ *Pełnia Saturna ze Słońcem* g. 5. m. 51. po połnocy.
24. Lutego ♀w♓ *Weausa wstęp w znak ♓ Ryb* g. 3. m. 48. z połdnia.
25. Lutego ♂w♒ *Marsa wstęp w znak ♒ Wodnika* g. 1. m. 38. z połdnia.
27. Lutego ☍♄♀ *Pełnia Saturna z Wenusem* g. 12. m. 36. z połdnia.
28. Lutego ♃w♌ *Iowisza wstęp w znak ♌ Lwa* g. 8. m. 36. z rana.
12. Marca ☌☉☿ *Now Słońca z Merkurym* g. 9. m. 57. przed połnocą.
20. Marca ♀w♈ *Wenusa wstęp w znak ♈ Barana* g 4. m. 49. z połdnia.

Z tego tedy obrotu pod wymienionemi tu znakami Planet, i ich stąd nauzaiem pomiędzy sobą przypadaiącemi Nowiami, Kwadrami i Pełniami, iakieyby nam się zimy w teraźnieyszym roku spodziewać należało? mniey podobno i w śniegi i w mrozy stateczney. Bo wyiąwszy początkowe i srzednie dni Stycznia i Marca, ktore stateczniejsze i w mrozie i pogodzie bydź maią, reszta dni zimowego tego kwartału, począwszy od połowy większey Grudnia, Stycznia i Lutego, daybože! żeby zamiast śniegu i mrozu trwałego, przykrego nam ze śniegiem na przemianę deszczu z burżliwemi wiatrami, a potym i gołoledzi nie sprowadziła.

WIOSIENNY KWARTAŁ.

WIOSNY CZĘSC I. zaczyna się w teraźnieyszym roku 1802. dnia 21. Marca g. 8. m. 55. z rana, podczas wstępu Słońca w znak ♈ Barana, i Porownania dnia z nocą wiosiennego, w ciągu ktorey przypada.

Dnia 1. Kwietnia ☍♃♂ *Pełnia Iowisza z Marsem* g. 6. m. 22. z połnocy.
5. Kwietnia ♂w♓ *Marsa wstęp w znak ♓ Ryb* g. 6. m. 13. z połdnia.
7. Kwietnia ☍♄♂ *Pełnia Saturna z Marsem* g. 1. m 49. z połnocy.
13. Kwietnia ♀w♉ *Wenusa wstęp w znak ♉ Byka* g. 9. m. 21. z rana.
17. Kwietnia ☿w♈ *Merkurego wstęp w znak ♈ Barana* g 3. m. 25. po połnocy.

WIOSNY CZĘSC II. bierze swoy początek dnia 20. Kwietnia g 9. m. 34. przed połnocą, podczas wstępu Słońca w znak ♉ Byka, w ciągu ktorey przypada

Dnia 5. Maia ☿w♉ *Merkurego wstęp w znak ♉ Byka* g. 11. m. 17. przed połnocą.
8. Maia ♀w♊ *Wenusa wstęp w znak ♊ Bliźniąt* g. 5. m. 28. z rana, i
.. ... □♄♀ *Kwadra Saturna z Wenusem* g. 2. m. 13. z połdnia.
15. Maia ♂w♈ *Marsa wstęp w znak ♈ Barana* g 4. m. 55. po połnocy.
18. Maia □♃☉ *Kwadra Iowisza ze Słońcem* g. 3. m. 16. z połdnia.
19. Maia ☌☉☿ *Now Słońca z Merkurym* g 7. m. 40. z rana.
20. Maia ☿w♊ *Merkurego wstęp w znak ♊ Bliźniąt* g. 11. m. 8. przed połdniem.
□♄☿ *Kwadra Saturna z Merkurym* g 6. m. 55. po połdniu.

WIOSNY CZĘSC III. weźmie swoy początek dnia 21 Maia g. 10 m. 11. przed połdniem, podczas wstępu Słońca wznak ♊ Bliźniąt, w ciągu ktorey przypada

Dnia 22. Maia □♄☉ *Kwadra Saturna ze Słońcem* g. 5. m. 24. po połdniu.
1. Czerwca ♀w♋ *Wenusa wstęp w znak ♋ Raka* g. 5. m. 47. z połdnia.
4. Czerwca ☿w♋ *Merkurego wstęp w znak ♋ Raka* g. 3. m. 56. z połnocy.
16. Czerwca ♃w♍ *Iowisza wstęp w znak ♍ Panny* g. 9. m 56. przed połdniem.

W wiosiennym przeto tym Kwartale część wiosny pierwsza, po rannym zrazu ostrym przymrozku, pogodą się coraz to ciepłyszą i do uprawy rol zdatną przysługiwać zechce. Druga atoli i trzecia teyże wiosny część, około dni tych w ktore wstęp w ten lub ow znak niebieskiego Zwierzyńca Planet, albolitež onychže Nowie, Kwadry lub Pełnie przypadaią, rzęsiste deszcze z wiatrem, błyskawicą i grzmotem, a może mieyscem i grady wrożą, osobliwie kiedy ♄ *Saturn* lub ♂ *Mars* z innemi łączyć się będzie Planetami, na ktoreto Planety w każdym Kwartale wzgląd naybardziey mieć potrzeba Gospodarzowi.

LETNY

LETNY KWARTAŁ.

LATA CZĘSC I. zacznie się dnia 22. Czerwca godziny 6. minuty 50. z rana, podczas wstępu Słońca w znak ♋ Raka, i Przesilenia dnia z nocą letnego, w ciągu ktorey przypada

Dnia 24.	Czerwca	♂ w ♉	*Marsa wstęp w znak ♉ Byka*	g. 7. m. 34. z rana.
26.	Czerwca	♀ w ♌	*Wenusa wstęp w znak ♌ Lwa*	g. 9. m. 56. przed południem.
29.	Czerwca	☿ w ♌	*Merkurego wstęp w znak ♌ Lwa*	g. 2. m. 32. z połnocy, a oraz
..	.. ...	□ ♂ ♀	*Kwadra Marsa z Wenusem*	g. 10. m. 56. przed południem.
13.	Lipca	☿ w ♋	*Merkurego wstęp w znak ♋ Raka*	g. 3. m. 8. po połnocy.
14.	Lipca	☌ ♄ ♃	*Now Saturna z Jowiszem*	g. 7. m. 36. z rana.
19.	Lipca	☌ ☉ ☿	*Now Merkurego ze Słońcem*	g. 1. m. 8. po południu.
21.	Lipca	♀ w ♍	*Wenusa wstęp w znak ♍ Panny*	g. 8. m. 32. z rana.

LATA CZĘSC II. bierze swoy początek dnia 23. Lipca godziny 5. minuty 33. po południu, podczas wstępu Słońca w znak ♌ Lwa, w ciągu ktorey przypada

Dnia 26.	Lipca	☌ ♄ ♀	*Now Saturna z Wenusem*	g. 6. m. 53. z rana.
6.	Sierpn.	♂ w ♊	*Marsa wstęp w znak ♊ Bliźniąt*	g. 9. m. 49. przed połnocą.
12.	Sierpn.	☿ w ♌	*Merkurego wstęp w znak ♌ Lwa*	g. 7. m. 14. z rana.
15.	Sierpn.	♀ w ♎	*Wenusa wstęp w znak ♎ Wagi*	g. 3. m. 41. z południa.
21.	Sierpn.	□ ♄ ♂	*Kwadra Saturna z Marsem*	g. 1. m. 1. po połnocy.

LATA CZĘSC III. poczyna się dnia 23. Sierpnia godziny 11. minuty 58. przed połnocą, podczas wstępu Słońca w znak ♍ Panny w ciągu ktorey przypada

Dnia 28.	Sierpn.	☿ w ♍	*Murkurego wstęp w znak ♍ Panny*	g. 12. m. 11. z południa.
29.	Sierpn.	□ ♃ ♂	*Kwadra Iowisza z Marsem*	g. 7. m. 29. z rana.
1.	Wrześ.	☌ ☉ ☿	*Now Słońca z Merkurym*	g. 10. m. 38. przed połnocą.
2.	Wrześ.	☌ ♄ ☿	*Now Saturna z Merkurum*	g. 10. m. 34. przed połnocą.
3.	Wrześ.	☌ ♄ ☉	*Now Saturna ze Słońcem*	g. 12. m. 22. z połnocy.
7.	Wrześ.	□ ♂ ☿	*Kwadra Marsa z Merkurym*	g. 5. m. 24. z rana.
9.	Wrześ.	☌ ♃ ☉	*Now Iowisza ze Słońcem*	g. 9. m. 8. przed połnocą.
10.	Wrześ.	♀ w ♏	*Wenusa wstęp w znak ♏ Niedźwiadka*	g. 2. m. 0. z południa.
13.	Wrześ.	☿ w ♎	*Merkurego wstęp w znak ♎ Wagi*	g. 5. m. 32. po południu.
18.	Wrześ.	□ ♂ ☉	*Kwadra Marsa ze Słońcem*	g. 10. m. 32. przed połnocą.

Z tego więc układu pod znakami Niebieskiego Zwierzyńca Planet pokazuie się, iż żadna zgoła część letnego Kwartału teg , po kilkudniowey wprzod a tey parney naczas pogodzie, od nawalnego z wiatrem i grzmotem deszczu, lub szkodliwego mieyscem gradu wolną bydź nie może. I tak w pierwszey części dzień 22. 23. 24. 28. 29. 30. Czerwca, 12. 13. 14. Lipca; w drugiey części 24. 25. 26. Lipca, i 6. 12. 13. i 20. Sierpnia; w trzeciey 28. 29. Sierpnia i pierwsze dni Września naysposobnieyszemi do pomienioney powietrza odmiany okażą się, a zatem i do wezbrania rzek, osobliwie w ostatnich dniach Czerwca, Lipca, i Sierpnia.

JESIENNY KWARTAŁ.

JESIENI CZĘSC I. zacznie się dnia 23. Września godziny 8. minuty 29. w wieczor, podczas wstępu Słońca w znak ♎ Wagi, i porownania dnia z nocą iesiennego, w ciągu ktorey przypada

Dnia 28.	Wrześn.	♂ w ♋	*Marsa wstęp w znak ♋ Raka*	g. 10. m. 22. przed połnocą.
3.	Paździer.	☿ w ♏	*Merkurego wstęp w znak ♏ Niedźwiadka*	g. 3. m. 3. z połnocy.
7.	Paździer.	♀ w ♐	*Wenusa wstęp w znak ♐ Strzelca*	g. 5. m. 28. z południa.
23.	Paździer.	□ ♄ ♀	*Kwadra Saturna z Wenusem*	g. 10. m. 34. przed połnocą.

JESIENI CZĘSC II. bierze swoy początek dnia 24. Października godziny 4. m. 28. z połnocy, podczas wstępu Słońca w znak ♏ Niedzwiadka, w ciągu ktorey przypada

Dnia 6.	Listopada	♀ w ♑	*Wenusa wstęp w znak ♑ Koziorozca*	g. 12. m. 36. z połnocy.
9.	Listopada	☌ ☉ ☿	*Now Słońca z Merkurym*	g. 10. m. 30. przed południem.
16.	Listopada	♃ w ♎	*Iowisza wstęp w znak ♎ Wagi*	g. 2. m. 47. z południa.

 JESIE-

JESIENI CZĘSC III. poczyna się dnia 23. Liſtopada godziny 12. minuty 37. z połnocy, podczas wſtępu Słońca w znak ♐ Strzelca, w ciągu ktorey przypada

Dnia 24. Liſtopa. ☍ ♂ ♀ *Pełnia Marsa z Wenusem* g. 2. m. 39. z połnocy.
9. Grudnia ☿ w ♐ *Merkurego wſtęp w znak* ♐ *Strzelca* g. 1. m. 41. z połnocy.
12. Grudnia □ ♄ ☉ *Kwadra Saturna ze Słońcem* g. 10. m. 22. przed połnocą.

Podług takowego zatem w jesiennym tym kwartale ułożenia Planet, dwie pierwsze Jesieni części po chłodnych nader nocach i porankach, a naczas i oſtrych przymrozkach, ſtateczne w pogodzie, i do zbioru pozoſtałych ziemi płodow, iako też i do uprawy pol zdatne znaczą się, wyiąwszy dni te, w ktore pomienionych Planet Nowie, Kwadry, lub Pełnie iużto pomiędzy sobą, iuż z Xiężycem przypadaią. Co się zaś tyczy trzeciey części Jesieni, tey początek, dla Marsa w znaku Raka wſtecz się cofaiącego, day boże! żeby zamiaſt śniegu i mrozu trwałego, przykrey nam z wiatrem wilgoci śnieżney nie sprowadził. Toż samo i o początku przyszłey Zimy dnia 22. Grudnia godziny 1. min. 12. z południa zaczynaiącey się, aż do końca roku ninieyszego rozumieć się ma. Skutki wszakże te Marsa, Kwadra Saturna ze Słońcem dnia 12. Grudnia o godzinie 10. minucie 22. przed połnocą przypadaiąca, mrozu z wiatrem wschodnim nacężywszy, wſtrzymywać zechce. Saturna bowiem *aspekty* z Jowiszem, Słońcem, lub Xiężycem, wiatry wzruszaią wschodnie: Jowisza *aspekty* z Słońcem, Merkurym lub Xiężycem, połnocne; Marsa *aspekty* z Słońcem, Wenusem i t. d. południowo-zachodne.

URODZAIE ZIEMI.

Niezawodną po wszyſtkie lata ieſt to pewnością, że urodzaie ziemi nie tylko od uprawy w przyzwoitym czasie gruntow i zasiewu onychże doſtałem i zdrowem ziarnem iedynie zawisły; ale też oraz co ieſt nayiſtotnieyszą i naypotrzebnieyszą w Rolnictwie rzeczą, od pomyślnego lub niepomyślnego w czterech częściach roku powietrza ułożenia. Jakoż na dowod tey prawdy, przypomniymy sobie dwoch lat, toieſt roku iuż zeszłego 1800. i schodzącego 1801. pomienione powietrza ułożenie: z ktorychto lat rok 1800. będąc po większey części gorącym i suchym, ſtał się dla nas z grosza żyiących w naſtępuiącym 1801. nader drogim, tak dalece: iż na targu tu w Krakowie płacono korzec ieden po złotych Polskich

	Pszenicy.	Zyta.	Ięczmienia.	Owsa.	Grochu.	Iagieł.
w Miesiącach Styczniu .	33 i 36	24 i 26	14 i 16	8 i 9	21 i 24	36 i 40
Lutym . .	40 — 41	27 — 29	16 — 17	9 — 10	24 — 25	39 — 41
Marcu . .	38 — 40	27 — 29	17 — 19	9 — 10	25 — 26	39 — 40
Kwietniu .	27 — 30	22 — 24	15 — 16	9 — 10	23 — 24	38 — 40
Maiu . .	36 — 38	24 — 26	18 — 20	10 — 11	22 — 24	34 — 36
Czerwcu .	34 — 36	29 — 32	25 — 27	11 — 12	28 — 32	45 48 52
Lipcu . .	30 i 32	24 i 26	22 i 24	13 i 14	27 i 30	46 i 50

Co się zaś tyczy ułożenia powietrza bieżącego roku 1801., ten będąc w Czerwcu wietrzno zimnym i ponuro-suchym, nie tylko wszelkim zasiewom wiosiennym do wzroſtu był na przeszkodzie; ale też oraz przez swoie w pierwszey części lata nadzwyczayne tu i owdzie gradobicia, całkowitem onychże wraz z oziminą zniszczeniem. Przydaymyż do tego żniwa w oſtatnich dniach Lipca, gdy to piszę, mniey pogodne, tak dalece: iż drogiego raczey, a niżeli taniego roku przyszłego 1802. spodziewaćby nam się znowu należało, ile że i odmiana powietrza w czterech częściach pomienionego dopiero roku niepomyślną dla wszelkich ziemi płodow znaczy się Procz bowiem zimy częſtemu odwilżeniu po ranney mgle podlegaiącey, i zimna długo na wiosnę, nie bez oſtrych naczas przymrozkow i przykrych wschodnio-połnocnych wiatrow trwaiącego, w przeciągu Maia, na początku i końcu Czerwca rzęsiste z chłodnemi wiatrami deszcze lub gradobicia, wszelkim ziemi płodom i do wzroſtu, i do okwitnienia miałyby bydź na przeszkodzie. Toż samo i o połowie większey Lipca, Sierpnia, i pierwszych dniach Września, co do zbiorow, rozumieć się ma. O oddalenie przeto tych i tym podobnych Planet skutkow a mianowicie skutkow ♄ *Saturna* i ♂ *Marsa*, prośmy zawczasu wszyſtko mogącego BOGA, ażeby nam nie zabrakło chleba, prośmy Go zaś żywą wiarą, sercem czyſtem i upokorzonem.

WIA.

WIADOMOŚĆ
Z NAUKI ROLNICZEY.

O różności gruntów i przyczynach ich żyzności lub nieurodzaiu.

Że iedynem i prawdziwem źrzodłem wszelkich w kraiu naszym bogactw było i iest Rolnictwo, nikt o tem nie wątpi. Utrzymywać wszakże lub rozumieć, że to wszystko, co pomyślnie, alboli też niepomyślnie w temże wypada Rolnictwie, od szczęścia samego tylko i ustaw przedwiecznych pochodzi, a inaczey dziać się, lub lepiey nie może, byłbyto zaiste oczywisty błąd, albo zbyteczne na swoim zdaniu i doświadczeniu zasadzanie się. Skąd MAREK TERENCYUSZ przestrzega nas WARRO (*), iż dwoch rzeczy w Rolnictwie naypierwey trzymać się należy, toiest: i drugich naśladować, i czylibyśmy w tem lub owem inaczey niemogli się obeyśdź, bacznem i wielorakiem probować doświadczeniem, idąc nie za losem i zwyczaiem, lecz za przyczyną i rozsądkiem. Kto się więc doskonałym w nauce tey okazać usiłuie, w dopomocnych nade wszystko wiadomościach, i koto w poznawaniu rożnego rodzaiu i gatunku na polu rosnących zioł i krzewow; w dochodzeniu użytecznych lub szkodliwych w czterech częściach roku powietrza odmian, ktore od ułożenia pomiędzy sobą Planet nayistotniey zależą, umysł swoy ćwiczyć i wydoskonalać powinien, a nie na samey zabobonności lub prostocie wspierać się. Ztemwszystkiem, chociaż w innych przyrodzonych znaiomościach prostakiem Rolnikowi bydź wcale nie przystoi, atoli i naybiegleyszym w nich koniecznie aż do subtelności stawać się nie należy: ile że ta tak szlachetna nauka, iaką iest Rolnictwo, i od prościeyszych może bydź ludzi sprawowane, ktoreyto nauki wynalezcow dawni Egipcyanie, Grecy i Rzymianie w poczet Bogow u siebie policzali. Cesarze zaś Chińscy z całym swoim dworem na pole corocznie wyieżdżaiąc i czasnieiaki sami za pługiem chodząc i onym powoduiąc, uroczyście to uszanowanie Rolnictwu wyrządzali i dotąd wyrządzaią.

Z czasem atoli upośledziona i losowi zostawiona taż nauka, nie miałaby była ani się iey uczących, ani nauczaiących, gdyby ią był w wieku XIII. PIOTR *de Crescentiis* zwany, Xiąg 12. o wieyskim gospodarstwie napisawszy, nie podźwignął, ktoreto Xięgi i na nasz ięzyk, za ZYGMUNTA AUGUSTA od roku 1548. do roku 1573 na tronie Polskim siedzącego, wybornie przełożone, wiek ow prawdziwie dla nauk w Polszcze złoty zaszczycaią. W tymże samym czasie we Francyi

i Niem

(*) MAREK TERENCYUSZ WARRO był namiestnikiem *Pompeiusza* podczas woyny przeciwko morskim piratom, i na okrętową koronę (*Corona navalis*) ktora się składała ze złota ozdobioną będąc sztabami okrętow, sobie zasłużył. Mniey szczęśliwy w Hiszpanii na woynie, poddadź się musiał *Cezarowi*. Za co potkało go wygnanie; z ktorego potem będąc do Rzymu przywołany, za nayuczeńszego w nim był miany. Jakoż żyiąc lat sto, więcey niż 500. tomow (iako sam o sobie twierdzi) w rozmaitych materyach, między ktoremi i o życiu czyli gospodarstwie wieyskim (*de re rustica*) napisał. Wielki ten i głęboki Autor żył w przyiaźni z *Cyceronem*, ktoremu o ięzyku łacińskim traktat przypisał.

i Niemczech rożne pisma gospodarskie ziawiły się były, ale te dosyć rzadkie, raczey z zapomnienia tę umieiętność wydźwignęły, niżeliby ią wesprzeć miały: aż dopiero w pośrzod XVII. właśnie wieku rozliczni Pisarze, wydawszy nie małą dzieł liczbę, naukę tę obiaśniać, Xiążęta zalecać, Akademie rożne nowemi ią wynalazkami wzbogacać rozpoczęły. Nic iednak bardziey całemu nie dopomogło gospodarstwu, iak rozpoczęte po rożnych kraiach uczonych ludzi Towarzystwa, ktore się rolniczemi i gospodarskiemi Towarzystwami nazywaią. Z tych pierwsze w Dublinie Irlandzkiem mieście zaczęło się roku 1736, za ktorym poszły wnet i inne stąd nayużytecznieysze, iż w czem na iedno zgodziły się, naprzykład co do uprawy roli, lub łąk polepszenia, i tym podobnych postrzeżeń, zaraz w swoie corocznie zapisywały dzieie; obfite nawet dla tych wszystkich ustanowiwszy nagrody, ktorzyby innych ieszcze doświadczeń bądźto w Rolnictwie, bądź Gospodarstwie raczyli się podiąć. Nie przestaiąc wszakże na tem troskliwi o dobro Kraiu swego Monarchowie, wyznaczonym Gospodarstwa Nauczycielom, publicznie w Szkołach uczyć onegoż nakazali, ażeby tym sposobem zadawniony w iednych przesąd ustał, że ta tylko osobliwa iest nauka, iż ią, mimo iey się uczenia, umieć można; w drugich istotne żalenie się umilkło: że gdy Szkoły Wymowy, Ziemiomiernictwa, Doktorstwa, Malarstwa, Muzyki, i innych wszelkich rzemiosł warsztaty po rożnych są założone mieyscach, w jedney tylko Ekonomice wieyskiey czyli Gospodarstwie, ani Nauczycielow, ani uczniow mieć niegodzi się. Iakoż tak się ieszcze pospolicie i dziś dzieie, iż młody iakowy i małoco w Ekonomice wieyskiey biegły do Gospodarstwa wzięty człowiek, całem dopiero życiem, i to od rownych sobie w nauce, mylnie wszystkiego dochodzić musi, i zaledwie wtedy dopiero na dobrego wychodzi Podstarościego lub Ekonoma, gdy iuż żyć i służyć nie może. Dla czego pierwszy zawsze prawie w nayzbawiennieyszych dla kraiu swoiego obmysłach FRYDERYK WILHELM niegdyś Krol Pruski, w roku ieszcze 1727 tak w Hali, iako też w Frankforcie naukę o Gospodarstwie wieyskim publicznie dawać kazał, za przykładem ktorego poszła niedługo potem Upsalska i Gottyndzka Akademia, a po nich od MARYI TERESSY Cesarzowy i Krolowy niegdyś Węgierskiey i Czeskiey ustanowiona Wiedeńska i Budzka.

Między wielu atoli Autorami o wieyskim dotąd Gospodarstwie piszącemi, mało się ieszcze takowych znayduie, ktorzyby całą tę naukę w krotkim i dostatecznym zawarli zbiorze, wyiąwszy BERKMANNA Gospodarstwa początki, ktore w tym gatunku pism są naycelnieysze, i z ktorych po większey części nineysza ta *o rożności gruntow, i przyczynach ich żyzności lub nieurodzaiu* wiadomość iest odemnie wzięta. Naybiegleysi w gospodarstwie* (słowa są KOLUMELLI **), trzy rodzaie gruntow naznaczaią, grunt polny czyli rowny, pagorkowaty, i gorzysty. *Grunt rowny*, nie koniecznie obszerną rowniną okryty, ale nieco pochyły; *pagorek* nieznacznie w gorę wznoszący się; *gora* nie wysoka i nie przykra, ale gaista i ziołami okryta naybardziey iest zachwalona. Każdy zaś gruntu rodzay dzieli się na gatunkow sześć, toiest: na grunt tłusty lub chudy, miękki lub twardy, wilgotny lub suchy: zmieszane te gruntu na przemian własności, niezliczoną między polami czynić zwykły rożnicę, ktora między mieyscami raczey, a niżeli między gruntami zachodzi, i do tego naybardziey służy, ażeby tam każde zasiewać ziarno, gdzie

(**) KOLUMELLA rodem z Kadyx, był około roku 42. po narodzeniu Chrystusa Pana Filozofem Rzymskim, zostawił 12. Xiąg o Rolnictwie i ieden traktat o drzewach.

gdzie naylepiey rodzić się zwykło. Ze lasy na gorach, winnice na pagorkach, a zboża na rowninach są nay lepsze; powszechne iest mniemanie. Rownina iednak ktora się cała ku iedney nieco stronie pochyla, iest le pszą od owey, ktora do gruntwagi iest rowna, gdyż na tey, spadku swego nie maiąc woda, grunt iłowaty staie się, iakoto na niektorych łąkach naszych wi dzieć się daie. Naylepsze, za świadectwem WARRONA, iest pole pod gorą ku południowi leżące, ponieważ podczas wiatru połnocnowschodniego gorą iakoby wałem iest zasłonione, a od Słońca przez cały dzień oświecone, i tłustą ziemią po nawalnych deszczach z wodą spływaiącą często gnoione bywa.

Rolnicy dzisieysi grunta na trzy rodzaie dzielą, toiest: na grunt ciepły, grunt zimny, i grunt z dwoch poprzedzaiących zmieszany, ktory gruntem pospolitym, albo ziemią czarną nazywaią. Inni, zamieniwszy tylko wyrazy, grunt albo ciężkim, albo lekkim, albo tłustym nazywać zwykli: i lepiey ci do rzeczy wyrazy stosuią, a niżeli tamci; bo grunt ieden nad drugi ani ciepleyszym, ani zimnieyszym nie iest. Z tem wszystkiem, ani pierwsi, ni drudzy samey istoty rzeczy nie wyrażaią. A przeto wiele na tem zależy, aby każdy Rolnik wiedział iakiego rodzaiu grunt uprawiać przedsiębierze. Pod rodzaiem bowiem gruntu *zimnego* i *ciężkiego* ziemia gliniasta: *ciepłego* i *lekkiego*, wapnista, kredziasta, a nayczęściey piaszczysta; *tłustego*, ziemia czarna zamyka się, maiąca początek z gniłego wątła krzewow lub zwierząt. *Zimnym gruntem* gliniasty grunt dla tego nazywaią Rolnicy, że deszczową wodę, gdy go wskroś przemoczy, długo utrzymuie, i korzonki roślin zbytnią wilgocią przytłumia: a dotego słoneczne ciepło takowego gruntu, iako zbyt lipkiego, głęboko przeniknąć nie może, i korzonkow tego lub owego zboża ogrzać i swem ciepłem zasilić. *Ciężkim zaś gruntem* nazywa się dla tego, że deszczem zmoczony, do lemisza się lepi i oranie opoźnia, a nawet gdy stwardnieie, lemiesz się go nie chwyta. Wapno zatem i koński gnoy na takowy wywozić grunt, lubli też ił wapienny i piaszczysty z końskim zwłaszcza zmieszany gnoiem; rowy i fosy czyli, iak mowimy, przykopy dla ścieku i spadku zatrzymuiących się i stoiących wod robić, nader pożyteczną i dobrą w takowym przypadku iest rzeczą. Ziemia bowiem glinkowata a przytem i wilgotna, nie tylko głębokiego wymaga orania; ale też i wiele gnoiu tak, iż we cztery lata może żadney inney nie potrzebować uprawy, lubo ta pierwszego roku przytrudną zdawać się i niepodobną będzie. Nareszcie wiedzieć i to należy: iż bryły w glinkowatym gruncie dobrze trzeba przed zasiewem rozbiiać, inaczey deszcze, lub zbyteczne upały i sucha wszystko zniszczyć potrafią.

Grunt piaszczysty Rolnicy *ciepłym gruntem* nazywaią dla tego: że z wszelką łatwością wodę w się bierze, i nietylko krzewiącym się na nim roślinom wilgoć do wzrostu potrzebną odbiera; ale też oraz ciepłem swoiem, ktore zbyt utrzymuie, one wysusza i niszczy. Są atoli niektore roślin rodzaie, ktore takowy grunt naybardziey lubią, zwłaszcza owe, ktore samym się tylko powietrzem lekkiem i czystem zasilaią, i ktore większy na piaszczystym, a niżeli tłustym gruncie przynoszą pożytek, byleby przecie piasek z ziemią cokolwiek był zmieszany. Do szeregu ciepłey tey ziemi przypuścić można ziemię wapnistą i kredziastą dlatego: że ta z podobnąż łatwością wodę w się bierze, z ktorą ziemia piaszczysta i do wydawania roślin zdatnieyszą się od piaszczystey daleko bydź widzi. Pola bowiem niegaszonym wapnem, osobliwie w Marcu i Kwietniu usypane, i odłogiem czas niejaki zostawione, przedziwnie buyną ziemię czynią. Wapienna zaś woda, skrapiaiąc nią na wiosnę, lub po skończonem żniwie pola, łąki, ogrody iarzynne, nie dopuszcza szkodliwemu na nich się mnożyć i szerzyć owadowi. Toż samo rozumieć się ma i o wapnie, na ktore porez ieden, podrugi, potrze-

F ci,

ci, a nawet i po czwarty woda była wzwyż pomieniona nalewana, i z niego tyleż razy zlewana, ieżeli niem ogrody też potrząśnione będą. Z pomiędzy wszakże wyliczonych gatunkow tu ziem, niemasz żyznieyszego gatunku nad czarną ziemię *humus* połacinie zwaną, ktora z trzech osobliwie składa się rodzaiow, toiest: z ziemi bagnistey, ogrodowey, i ziemi czarney czyli pospolitey. *Bagnista* na samym się znayduie wierzchu, i z ogrodową iednakie ma znaki. Ziemia ta zwątła roślin zgniłego początek swoy maiąca, koloru iest czarnego; składa się z cząstek w dotykaniu się iey ostrych i małoco z sobą łączących się; wodą skropiona gębki nakształt wzdyma się, burzy i śmierdzi; od Słońca i ciepłych wiatrow łatwo wysycha, i w proch lekki i nieużyteczny zamienia się; w ogniu się w wapno nie obraca; z piaskiem, gliną, lub wapnistą zmieszana ziemią rodzi ziemię pospolitą czyli zwyczayną, ktorey nie zliczone prawie są rodzaie, podług rożności i wielości cząstek z sobą się mieszaiących, i odmianie częstey podlegaiących. Nigdzie zaś buynieyszą i płodnieyszą nie iest ziemia pospolita, iak na mieyscach ręką ludzką nie tkniętych, lub drzewem i krzakami okrytych, czego oczywiste w kraiu naszym mamy dowody, gdy podziś dzień zostawione niegdyś od Przodkow naszych i odłogiem leżące pola; lub wyrosłe na zagonach dotąd iescze widomych karczuiąc lasy, i nowin dobywaiąc, zawsze ie w plon obfitsze znayduiemy, niżeli im przyległe i od nieiakiego iuż czasu zasiewne pola, ktore przez same tylko gnoienie płodnieyszemi dopiero staią się. Jakoż nieprzerwane i wiekami ztwierdzone iest doświadczenie: że gnoienie gruntow rośnieniu zboż nie tylko iest pomocne, ale i koniecznie potrzebne, i że grunt chociażby był naylepszy, ieśli nieustannie bez nawozu iest zasiewany, z czasem się wyniszcza i do zasiewu niezdatnym staie. Trzy zaś są osobliwsze nawozu gatunki: pierwszy domowego drobiu, drugi ludzi, trzeci bydląt, ktory Rolnicy gnoiem pospolicie nazywać zwykli. Pierwszy iako na gnoienie gruntow niewystarczaiący, osobno odkładany nie bywa, można go atoli z drugiemi gatunkami gnoiu pożytecznie mieszać; drugi gatunek przez niewiadomość i przesądne Rolnikow mniemanie, marnie ginie; trzeci tylko pod imieniem gnoiu wywożony bywa na pola, i powszechnie na gorący i zimny dzielą go Rolnicy. *Zimnym gnoiem* gnoy wołowy; *gorącym* gnoy koński, owczy i kozli zowiąc. Ten na zimne czyli gliniaste pola wywozić radzą, tamten zaś, to iest wołowy, na grunta gorące, iakoto żdziar i piasek. Koński gnoy, owczy i kozli w kupę zgromadzony dlatego się kurzy i zagrzewa, że szczątki trawy i zioł całe iescze po większey części z tych bydląt kiszek wychodzą, ktore dopoty z wilgocią, iakoby z kwasem zmieszane, burzyć się nie przestaią, dopoki zupełnie nie zgniią i przez rozpływ cząstek ciepła nie utracą. Wołowy zaś lub krowi gnoy na kupę złożony małoco się zagrzewa, ponieważ te bydlęta zioła i trawę długo wprzod, nim ie połkną, żuią, a pożuwszy dopiero połykaią, i tym sposobem gnoy iuż prawie iak zgniły oddaią. Gdy więc ziemia potrzebuie ciepła, iako się to w ogrodach trafia, końskiego gnoiu świeżego używać godzi się, gdy zaś grunt do zasiewu zboża gnoić przychodzi, rożnicy między gnoiem czynić nie należy, byleby ten wprzod, niżeli, w pole wywieziony będzie, na iednę kupę w bliz. kości domu zgromadzony, dobrze zagnił. Dla czego podczas letnich upałow wodą go skrapiać, ziemią wilgotną lub darniem przykrywać nader użyteczną byłoby rzeczą. Przemysł atoli ten na mało się przyda temu, ktory gnoiowiska czyli umyślnego do chowania gnoiu nie ma blizko domu mieysca: o ktorymto gnoiowisku takowe KOLUMELLA daie z WARRONA przepisy. Dwa, mowi on, gnoiowiska u każdego pracowitego Rolnika bydź maią, iedno dla składu świeżego gnoiu; drugie dla starego: obydwa zaś mieć powinny dobrze spod, żeby wilgoć w ziemię nie wsiąkała, usypa-

ny

ny i ubity. Wilgoć bowiem ta do zgnoienia ziol, trawy, słomy, siana lub plew szczątkow, ieżeliby się ieszcze iakie znaydowały, koniecznie iest potrzebna, aby w pole wywiezione, chwastow pomiędzy zbożem nie czyniły, dla uniknienia ktorych, gnoy, czyli to na kupie, czyli też w gnoiowisku będący, często przewracać i mocno mieszać potrzeba, aby iedne gnoiu cząstki iuż zakwaszone, drugim zakwasu udzielały. A ponieważ wiadomo mi iest (mowi daley tenże KOLUMELLA,) że są takie wioski, w ktorych ani to wiele bydła, ani domowego drobiu nie chowaią, gnusności i niedbalstwu wieśniaka, że on gnoiu nie ma przypisać potrzeba. Mogłby albowiem ten każdą gałązkę tu lub owdzie leżącą zbierać; mogłby bez pokrzywdzenia sąsiada lub za iego pozwoleniem paproć i inne tey podobne nieużyteczne zioła wyrzynać i z śmieciami domowemi mieszać; mogłby w głęboki doł, iaki na chowanie gnoiu zalecilismy i przepisali, popioł, barłogi z chlewow, i inne tym podobne domowe nieochędostwa w jedno zgromadzać, i tym sposobem zgromadzone uryną potem bydląt, wodą ze źrzodeł lub rzek dopoty czasami zlewać i mieszać, dopokiby się z tego wszystkiego massa gnoiu nie zrobiła.

Atoli, procz podanego od KOLUMELLI sposobu tego, są ieszcze i inne, ktoremi w niedostatku gnoiu wyniszczone grunta polepszone bydź mogą. I tak Anglicy uprawiaią grunta, osobliwie glinkowate, niegaszonym wapnem, ktore po polu wprzod, nakształt iakowego ziarna rozrzuciwszy, radłem potem z ziemią dobrze mieszaią. Gallowie zaś dawni, iako świadczy. KAIUS PLINIUSZ (*), iłu, zamiast wapna, naypierwsi używać zaczęli, w ktorych ślady następcy po nich nieprzerwanym lat ciągiem wiernie wstępuiąc, za nayużytecznieyszy sobie wynalazek ten do uprawy niepłodney ziemi poczytuią. Jakowaby zaś przyczyna tey przedziwney, ktorą ił w gruntach do lat częstokroć 20. sprawuie, była płodności? Albo dla czego grunt iłem, iż tak powiem, wytuczony, przez lat prawie 15. obfite wydawszy żniwa, ku starości nieznacznie się nachyla i niepłodnieyszym coraz się staie? ani na nowo nawiezionym iłem polepszony bydź może? nie wiadomo. Stąd pospolite niesie przysłowie: *Iż używaniem iłu oyciec bogaci się, syn zaś ubożeie.* Natury pewny badacz, tę ku prawdzie dosyć zbliżaiącą się daie i naznacza przyczynę. Ponieważ (mowi on) z gliny i wapienney ziemi wzaiemnie w rożnym pomiarze złączonych ił składa się, wzaiemnie też swoią na siebie dzielność wywierać muszą. Jeżeli zatem wapno gorę w tey mieszaninie bierze, dla ługowatey swey natury, wilgoć z gliny w się wciągnie, ktora że się ziemi wapienney silnie nie trzyma, w krotce na powietrze rozszedłszy się, grunt suchy i niepłodny zostawi. Jeżeli zaś przeważa glina, natedy wapno samo przez się rozsypie się, i samą zostawi glinę, ktora właściwych sobie przywar gruntowi udzieli. Ażeby więc słabieiącemu w płodności polu, z przyczyny niedostateczney mocy iłu, zaradzić, rodzay stosowny do gruntu innego iłu nowego wybrać należy. I tak na grunt gliniasty ił wapienny; na wapienny, piaszczysto-gliniany wozić potrzeba. Z tey przyczyny na naturze i własnościach każdey ziemi mniey się znaiący Rolniey, nie zaraz całe pole, ale wprzod dla proby cząstkę iego iłem uprawiać zwykli, ażeby gruntu, zamiast płodności mu przyczynienia, nie wypłonili: z ktorymto iłem tak sobie postępuią, toiest składaią go przed zimą tu i owdzie na polu w kupy, aby przez rożne powietrza odmiany, a nadewszystko wilgoć zmiękczał i w proch się obrocił, potem na wiosnę z gnoiem go zwyczaynym mieszaią, rozrzucaią, i natychmiast

(*) KAIUS PLINIUSZ urodził się w Weronie, żył za Wespazyana i Tytusa Cesarzow Rzymskich około środnich lat Wieku I. po Chrystusie. Pisał nauralną Historyą.

miaſt przyoruią, a zoſtawiwszy pomieniony grunt do 14. dni, dopiero go, po upłynionych tych dniach, zno wu na nowo orzą i ziarnem, podług gatunku zi mi, zasiewaią. Tyle zaś gnoiu, bądźto podczas wiosny, bądź iesieni, na pole wywożą, ileby go tegoż samego dnia przyorać mogli, ſtrzegąc się głębokiego skib orania, ażeby te głębokością swoią, podczas zimy i wiosny wil gotney, dzielności gnoiu korzonkom zboż nader potrze bney w głąb razem z wilgocią nie unosiły. A ponieważ nie gnoiona rola, iak mowią, ſtygnie, gnoiona zaś zbyt przepala się: przeto lepiey pomiernie a często, niż zbytecznie tę gnoić, chyba gdyby pole wilgotne bardziey, niż suche było. Suche bowiem pole mniey, wilgotne więcey potrzebuie gnoiu.

Nareszcie, co się tycze gnoiu ludzkiego, ten drogo dość za granicą, osobliwie w Niemczech, od ludzi tych kupować muszą wieśniacy, ktorzy loka w ſtołecznych miaſtach chędożą. A że sam przez się pomieniony gnoy oſtrym zbyt ieſt i tęgim, przeto dla odięcia mu tey tęgości i zagnoienia, składaią go nayprzod w doły, i z ziemią mieszaią. Tak zagnoiony, dopiero na grunt wywożą, rozrzucaią, orzą, sieią, i nader buyne zbieraią kłosy. Atoli, procz podanych dotąd tu sposobow, za cel uprawę niepłodnych gruntow iedynie maiących, i ten także sposob godny ieſt powszechnego naśladowania, osobliwie gdzie do tego zdatne ieſt mieysce, ktorego nie tylko zagraniczni, ale i nasi niektorzy Rolnicy używać zwykli, toieſt trzymanie w koszarach iak mowią, owiec, ktore oni na wiosnę i w jesieni z mieysca na mieysce dopoty przeſtawiaią, dopokiby całe pole od tychże owiec zgnoione nie było. Sposob ten gnoienia gruntow w takim ieſt szacunku u Rolników Francuzkich i Hollenderskich, że cudze nawet owce za pieniądze naymuią, i one w koszarach trzymaią. Co większa, są takowi za granicą ludzie, z ktorych iedni w ſtołecznych miaſtach błoto z ulic, drudzy gnoy koński lub bydlęcy z osobna zbieraią; na taczkach z miaſta lub w koszykach wywożą i wynoszą, i tym sposobem u możnieyszych Gospodarzy ogrody maiących zysku swego szukaią. I tocto ieſt przyczyną ochędoſtwa podziwienia godnego w owych miaſtach, w ktorych i po naylu dnieyszym iarmarku lub targu, żadnego zgoła śladu nie masz nieochędoſtwa. Te tedy są przyczyny żyzności lub nieurodzaiu ziemi z rożności gruntow pochodzące, a oraz sposoby ich uprawiania w krotkości ode mnie tu zebrane, ktoreby zaś sposoby były polepszenia gruntu nieuprawnego, rok przyszły 1803. poda i ułatwi.

Tym czasem zaś niech będzie naſtępuiąca

T A B E L L A

Zwyczaynych w Gospodarſtwie wieyskiem czynności zaczynanie, podług biegu Xiężyca pod 12. Niebieskiego Zwierzyńca znakami, źle lub dobrze; miernie lub oboiętnie okazuiąca. Litera bowiem Z. znaczy źle n.p. siać, sadzić lub szczepić, i t d. D. *dobrze;* M. *miernie;* N. *naylepiey:* O. *oboiętnie.*

Znaki Niebieskiego Zwierzyńca	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
Siać w ogolności	O.	N.	O.	Z.	D.	D.	O.	Z	Z.	D.	D.	Z.
Siać gdzie sucho przed Pełnią	Z.	M	O.	D.	Z.	M.	M.	M.	O.	M.	D.	D.
Siać gdzie mokro po Pełni .	D.	M	O.	Z.	M.	D.	O.	Z.	O.	D.	M.	Z.
Sadzić i szczepić przed Nowiem	O.	N	O.	Z.	D.	D.	O.	Z.	Z.	D.	D.	Z.
Siać i sadzić kwiaty	D.	D.	Z.	M.	N.	D.	M.	Z.	O.	D.	Z.	Z.
Zbierać owoc po Pełni . . .	O.	D.	O.	Z.	D.	D.	O.	Z.	D.	D.	Z.	Z.
Scinac drzewo na budynki . .	D.	N.	O.	Z.	D.	N.	O.	Z.	D.	N.	M.	Z.

KROT-

KROTKI ZBIOR RZECZY

KTORE SIĘ OD EPOKI SWIATA I. DO EPOKI SWIATA II. TOIEST OD PIERWSZEGO SWIATA ROKU, DO ROKU 1656. CZYLI POWSZECHNEGO ZIEMI POTOPU W XIĘGACH RODZAIU ZNAYDUIĄ.

1. *Którego dnia i na którem mieyscu pierwsi Rodzice nasi Adam i Ewa byli od Boga ſtworzeni?*

Szostego dnia. Bog bowiem na lat przed narodzeniem Boga Syna swoiego, a Pana, Odkupiciela i Zbawcy naszego JEZUSA CHRYSTUSA, podług rachunku *Saliana*, 4052, wyprowadziwszy z niczego, iak mowimy, świat ten i wszyſtkie utwory na nim się znayduią ce w pięciu dniach, szoſtego dnia Adama na polu Damasceńskiem (*campus Damascenus*) z ziemi tworzy; do Raiu go ſtamtąd pełnego wszelkich ozdob i roskoszy przenosi; śpiącemu z boku żebra dobywa; Ewę z niego kształci, i za Towarzyszkę mu ią życia ku pomocy daie.

2. *Coto był Ray, którego dnia i na którem mieyscu założony?*

Ray byłto ogrod wszelkiemi urodzaynemi drzewami ręką samego Boga dnia trzeciego w Armenii większey, ktorą teraz Turkomaniią zowią, założony, po między ktoremi w samym środku dwa się znaydowały drzewa: *zycia* iedno, *wiadomości dobrego i złego* drugie, z ktorych pod karą śmierci zakazał Bog Adamowi i Ewie owocu zrywać i używać. Lecz Ewa mniey sobie ważąc ten Boga wyrok, i owszem chcąc wszyſtkich rzeczy skrytości wiedzieć, i samemu nawet Bogu, iako ią o tem chytry w poſtaci węża zapewniał szatan, bydź podobną, skoro się z zakazanego drzewa wiadomości dobrego i złego owocu ieśdź dopuściła, i Adama, aby toż samo uczynił, do tego nakłoniła, aż oto z niewinności sukienki widząc się bydź wraz z mężem obnażoną, dopiero nagości swoiey wſtydzić się, na węża narzekać, wyſtępkiem się brzydzić, poza drzewa tu i owdzie kryć się, figowe liście zrywać, zszywać, i niemi łona swe zakrywać poczęli. Co widząc Bog, węża, że Ewę zwiodł, przeklął; Ewie, że w boleściach rodzić będzie i pod władzą męża zoſtawać, zapowiedział; Adama zaś, iże usłuchał głosu żony swey, na żywot pracowity i frasunkow pełny dopoty skazał, dopokiby się do ziemi z ktorey wzięty ieſt, nie wrocił: a uczyniwszy oboygu kożuszki i w nie ich przyoblekłszy, z Raiu wygnał. Żył tedy Adam po swem wygnaniu z Raiu, iako Rolnik i Rolnikow wzor, lat 930, Ewa 940.

3. *Z jakiego powodu Kaim młodszego brata swego Abla w polu zabił?*

Z powodu, że Abla ofiary milsze były od iego ofiar. Abel bowiem niewinny, pobożny, i sprawiedliwy, liczney trzody owiec będąc Paſterzem, naypięknieysze z nich, naytłuścieysze, i w znaczney ilości wybierał, i one ochoczym umysłem, czyſtem sercem i żywą wiarą Bogu na ofiarę składał. Przeciwnym zaś sposobem Kaim bezbożny, chciwy i zazdrosny, naypodlieysze płody ziemi, ktorą uprawiał, zbierał i Bogu oddawał: a widząc że Abla ofiary ogień z Nieba iawnie zstępuiący zapalał i trawił, iego zaś pomiiał, zapalony nienawiścią i złością, ktorą z żywota matki swey z sobą na świat przyniosł, i ktorą z innemi wraz wyſtępkami tak mocno był napoiony, iż grzechu raczey w Raiu od Rodzicow popełnionego, niżeli ich nazwać się mogł potomkiem: zapalony, mowię, nienawiścią i złością, zabić niewinnego brata swego umyślił. Jakoż pod pozorem niby przyiaźni, w pole go razu iednego z sobą bierze, i, nie zważaiąc bynaymniey anito na obecność Boga,

ani wrodzoną Rodzicow ku Ablowi miłość, umyślone zaboyſtwo okrutnym na nim wykonywa ſposobem; za ktore lubo mu przez Anioła przepowiedziana była kara, żadnego iednak znaku nie okazał pokuty, a wzgardziwszy bozkiem miłosierdziem, ſtał się na ziemi dopoty wygnańcem i tułaczem, dopoki w roku od ſtworzenia świata *688*, w lesie kryiący się, ſtrzałą od Lamecha z pokolenia Kaima idącego, zamiaſt zwierza zabitym nie zoſtał: ktoryto Lamech roku 628 dwie sobie poiąwszy żony *Adę* i *Sellę* (czego żaden przed nim dotąd nie uczynił), trzech miał z nich synow byſtrego i przemyślnego dowcipu, Jabela, Jubala, Tubałkaina, i iednę corkę *Noemę*, ktora wełnę przędąc, rzeczy wełnianych; *Tubalkain* woiennych od miedzi i żelaza sprzętow, *Iubal* muzycznych inſtrumentow pierwszemi byli wynalezcami. *Iabel* zaś wodzem był paſterzow, ktorzy pod namiotami w polu mieszkali, toieſt: iż on pierwszy wynalazł namioty i podał sposob paszenia trzod przeganiaiąc ie z mieysca na mieysce, lub z kraiu do kraiu, w żadnym długo nie zabawiwszy. Toż samo czynili po nim Scytowie czyli Tatarowie, Nomadowie, Arabowie, Senicy i inni.

4. *Prócz Kaima i Abla miałże Adam innego ieszcze Syna?*

Miał imieniem *Set*, ktory mu się po zabiciu Abla w roku od ſtworzenia świata 130 urodził, i ktory tak był Bogu miły, iż pokolenie potem iego, dla życia cnotliwego i o pomnożenie chwały bozkiey troskliwe go *Synami bozkiemi*; pokolenie zaś Kaima, dla wyſtępkow w ktorych się nurzało, i o doczesne życia tego wygody iedynie ſtarało, *Synami ludzkiemi* nazywało się. Z ludzkich tych synow naypierwszym był *Enoch*, od ktorego imienia Kaim pierwsze miaſto w roku 150. Enochią założył i wyſtawił. Z bozkich zaś *Enos* syn Seta, ktory się w roku od ſtworzenia świata 235 rodził, i ktory żyiąc lat 905, pierwszy imienia Pana Boga z wszelkiemi pobożności znakami wzywać publicznie począł. Drugi *Henoch*, ktory w roku życia swego 365. dla wysokiego ku Religii od przodkow swych wziętey uszanowania, i osobliwszey z Bogiem poufałości, w nieznaiome od Niego z pośrzod żyiących wzięty ieſt kraie; i ktory dopiero przy końcu świata wraz z Eliaszem okazać się ma, i od Antychryſta za wiarę *IEZUSA CHRYSTUSA*, ktorey bronić będą, oba polegą. Trzeci *Matuzalem* syn Henocha, oyciec Lamecha, a dziad Noego, ktory licząc lat *969*. z Adamem 243, z Noe wnukiem swym 600 żył w przyiaźni. Wszyſtkich zatem wiadomości tak co do Religii, iako też obyczaiow i kunsztow mogł łatwo od niego zasięgnąć przed potopem Noe, od Noego po potopie Abraham, i t. d. Czwarty *Lamech* syn Matuzalem, a oyciec Noego, ktory w roku życia swego 777, od ſtworzenia zaś świata *1651*, za życia oyca swego Matuzalem umarł. Matuzalem bowiem dopiero w pięć lat po nim, toieſt roku tego, ktorego potop świata naſtąpił, żyć przeſtał, i z nieukoionym żalem od Noego wnuka swego pochowanym zoſtał. *Set* zaś tych wszyſtkich Patryarcha, licząc lat 912, w roku ieszcze 1042 z tym się pożegnał światem, ktoremu *Swidas* hebrayskich liter wynalazek, *Iozef Zydowin* Aſtronomii i Aſtrologii, a niektorzy iego synom, wnukom i prawnukom przypisuią.

5. *Coto byli za ludzie których Pismo Boże olbrzymami nazywa?*

Byłyto płody Seta wnukow, a synowie bezbożnych i bezwſtydnych niewiaſt z krwi Kaima pochodzących, czyli raczey szkaradne licznych wyſtępkow poczwary, łupieſtwy, woynami, gwałtmi, cudzołoſtwy i t. d. tuczące się, i tym sposobem spokoyność wolnego ludu pod rządem Patryarchow swoich zoſtaiącego, przez lat okładem 120. mieszaiące. Co widząc Bog, żal mu było, iże uczynił człowieka na podobieńſtwo swoie, ktorego rozhukanych namiętności ognia nic nie mogło lepiey przytłumić, iak wod wylew podczas powszechnego świata potopu. Tym tedy końcem samego tylko sprawiedliwego Noego i z synami iego chcąc Bog od pomienionego zachować potopu, rozkazuie mu w roku od ſtworzenia świata *1537*. Korab o trzech piętrach z heblowego drzewa 30. łokci wysoki, 300. długi, 50. szeroki ſtawiać; okno w nim u wierzchu, z boku drzwi uczynić, i kleiem go wewnątrz i zewnątrz namazać, ktory on w roku 1557. budować zaczyna, a w ſto lat ten ukończywszy, z rozkazu Boga po siedm par czyſtych, po dwie nieczyſtych z każdego rodzaiu zwierząt i ptaſtwa na mieysca swoie, z potrzebną wraz dla nich na cały rok żywnością, do niego wprowadza. Nareszcie sam 600. lat natedy maiąc, z żoną swoią i żonami synow *Sema, Chama i Jafeta* w roku *1656*. wchodzi, wody się częścią z oceanu, morz i rzek; częścią z deszczu przez czterdzieści dni i nocy padaiącego wyżey gor na łokci piętnaście wznoszą i wszyſtko topią.

Reszta do przyszłego odkładá się roku.

WYSZCZE-

W Y S Z C Z E G O L N I E N I E

Niektorych Iarmarków w Wschodniey lub Zachodniey Galicyi przypadaiących w Miesiącu:

STYCZNIU. Na *nowy rok* w Stanisławowie, Proszowicach 4. mile od Krakowa. Na 3. *Krole* w Brodach, Kraśniku, Krasnoſtawie, Opatowie, Przemyślu, Tomaszowie, Zołkwi. Po 3. *Krolach w Poniedziałek* w Szkalmierzu za Proszowicami. Na *Obrizanye* czyli *nowy rok* Ruski w Janowie pod Lwowem, Siedliscach między Chełmem i Łęczną. Przed *S. Agneszką w Poniedziałek*, toiest dnia 18. w Wieliczce blisko Krakowa, Kętach 9. mil od Krakowa. Na *S. Agneszkę* we Lwowie czteroniedzielny. Na *Nawrocenie S. Pawła* w Sandomierzu, Zamościu. Od dnia 15. do 31. w Krakowie. Procz tego w każdy Wtorek i Piątek przez cały rok a mianowicie we Wtorki, na zboże wszelkiego gatunku, bydło rogate i nierogate, konie, drzewo do opału i budowy &c. targi.

LUTYM Na *Gromnice* czyli *Oczyszczenie M. P.* w Janowie, Jędrzeiowie, Samborzu, Szkalmierzu.

MARCU. Od *Zapuſtney Niedzieli* przez dni pięć na ryby i iesiotry w Drzewicy niedaleko Opoczna iarmark. *W zapuſtny Poniedziałek* w Kętach, Siedliczach, Wieliczce. Na *Popielec* w Jarosławiu. Po *Popielcu* pierwszego zaraz dnia w Xiążu. Na *S. Kazimierz* w Słomnikach 3. mile od Krakowa. W poniedziałek po *Wſtępney Niedzieli* w Łukowie czteroniedzielny, Olkuszu. Na *S. Grzegorz* w Sandomierzu. Na *S. Iozef* w Rozdole za Mikołaiowem tygodniowy, Turobinie, w Mińsku za Warszawą Kontrakty. Po *Niedzieli Głuchey* we Czwartek i Piątek w Biały niedaleko Brześcia Litewskiego. Na *Zwiaſtowanie M. P.* w Lublinie. Na *Srzodopoście* w Jarosławiu dwutygodniowy, Szkalmierzu. Od *Srzodopościa* do, *Bożego Ciała*, toieſt od dnia 29. Marca do dnia 17. Czerwca w Bochni każdego Czwartku targi na zboże wszelkiego gatunku bydło rogate i nierogate &c. Po *Niedzieli Srzodopoſtney* w Poniedziałek, toieſt dnia 29. w Kętach.

KWIETNIU. Po *Niedzieli Kwietney* w Poniedziałek w Olkuszu, Opatowie. Na *S. Woyciech* w Rzeszowie, Siedlicach między Chełmem i Łęczną, Sokalu, Turobinie. Po *Niedzieli Przewodney* w Poniedziałek, toieſt dnia 26. w Szkalmierzu, Wieliczce, Wiślicy.

MAIU. Na *SS. Filipa i Iakoba* w Zarnowcu. Na *Znalezienie S. Krzyża* w Tomaszowie. Na *S. Heorhia* czyli *Ierzego Muczenn* w Rozdole. Na *S. Stanisław* w Pilźnie za Tarnowem, Warężu blisko Sokala, Zaleszczyku w Cyrkule Halickim. Po *Znalezieniu S. Krzyża* w Poniedziałek, toieſt dnia 10. w Kętach. Na *Wniebowſtąpienie Pańskie* w Brodach, Janowie, Jarosławiu, Łancucie, Sandomierzu, Szkalmierzu, Zamościu. Po *Wniebowſtąpieniu Pańskiem* w Poniedziałek, toieſt dnia 31. w Kętach, Olkuszu.

CZERWCU. Na tydzień przed *Zielonemi Swiatkami* w Dąbrowie pod Tarnowem tygodniowy. Na *Wozneszenye Hospodne* czyli *Wniebowſtąpienie Pańskie* u Rusi w Zaleszczyku. Na *Zielone Swiątki* w Zamościu dwuniedzielny; w Cudze za Wielopolem w Cyrkule Dukielskim tygodniowy, w Lublinie, Miechowie pod Wodzisławiem, Opatowcu za Przemykowem, Radomiu w Sandomierskim; Siedlicach między Chełmem i Łęczną, Tomaszowie, Zarnowcu Od dnia 6. do dnia 20. w Krakowie. Przed *Niedzielą SSS. Troycy* we Czwartek i Piątek w Biały nie daleko Brześcia Litewskiego. Na *S. Troycę* w Szydłowie, Turobinie. Po *S. Troycy* w Poniedziałek w Proszowicach. Na *Boże Ciało* w Łęczny, Łukowie, Urzędowie nie daleko Kraśnika. Po *Bożem Ciele* w Poniedziałek, w Kętach. Na *Narodzenie S. Iana Chrzciciela* w Cudze, Olkuszu, Pilźnie, Sandomierzu. Od dnia 24 przez tygodni dwa w Siedlicach. Na *S. Piotr i Paweł* w Przemyślu, Turobinie, Zołkwi. W tydzień Piotrowski dwuniedzielny iarmark w Chorodowie za Rozdołem w Cyrkule Lwowskim.

LIPCU. Na *Nawiedzenie M. P.* w Proszowicach Na S. *Piotr i Paweł* Ruski w Sokalu. Na S *Małgorzatę* w Bochni, Radomiu. Na *Rozesłańcow* w Dąbrowie pod Tarnowem, Olkuszu. Na *Nayświęt: Pannę Szkaplerzną* w Rozdole tygodniowy, w Xiążu przed Wodzisławem. Na S. *Alexy* w Łęczny. Po S. *Małgorzacie* w Poniedziałek toieſt dnia 19. w Kętach. Na S. *Iakob* w Opatowcu i Zarnowcu. Na S. *Annę* w Biały nie daleko Brześcia Litewskiego tygodniowy, Jozefowie pod Tarnogrodem, Olkuszu 5. mil od Krakowa.

SIERPNIU. Na S. *Piotr w Okowach* w Jędrzeiowie. Na S. *Wawrzyniec* w Szkalmierzu. Na *w Niebowzięcie M. P.* w Brodach, Jarosławiu (przez tygodni dwa) Olkuszu, Wiślicy. Na S. *Iacek* w Turobinie, Wieliczce. Nazaiutrz po S. *Iacku*, toieſt w Poniedziałek przed S. *Bartłomieiem* w Wieliczce. Na S. *Bartłomiey*

miey w Lanckoronie, Tomaszowie. Po *Wniebowzięciu M. P.* w Poniedziałek, toiest dnia 16. w Kętach. Na *Uspenye Bohorodycy* czyli *Wniebowzięcie M. P.* w Jozefowie pod Tarnogrodem, Siedlicach między Chełmem i Łęczną. Dnia 28. w Xiążu: dnia zaś 30. w Cudze, toiest w Poniedziałek po S. Bartłomieiu.

WRZESNIU. Na S. *Idzi* w Łęczny, Stanisławowie, Turobinie. Na *Narodzenie M. P.* w Chełmie za Lublinem, Janowie pod Lwowem; Łukowie w Lubelskim; Proszowicach 4. mile od Krakowa; Sandomierzu, Stanisławowie, Zamościu. Po *Podwyższeniu S. Krzyża* we Czwartek i Piątek, toiest dnia 16. i 17. w Biały, dnia zaś 20. w Kętach. Na *S. Mateusz* w Miechowie, Radomiu. Na *Wozdwyżenye* czyli *Podwyższenie S. Krzyża* u Rusi w Rozdole za Mikolaiowem. Przed *S. Michałem* w Poniedziałek, toiest dnia 27. w Wieliczce. Na *S. Michał* w Janowie, Olkuszu, Pilźnie za Tarnowem, Rozdole tygodniowy.

PAZDZIERNIKU. Na *S. Franciszek* w Olkuszu, Szydłowie, Kętach. Dnia 7. w Xiążu. Na *Pokrowy Bohorodycy,* toiest *Protekcyi M. P.* w Chorodowie za Rozdołem, Jozefowie pod Tarnogrodem. Na *S. Iadwigę* w Turobinie, Wiślicy. Na *S. Łukasz* w Brodach, Miechowie pod Wodzisławiem, Tomaszowie. Nazaiutrz po S. *Ianie Kantym,* toiest dnia 25. w Kętach. Na S. *Szymon i Judy* w Brodach, Lublinie, Opatowie, Proszowicach, Wiślicy, Zarnowcu.

LISTOPADZIE. Na *Wszystkich Swiętych* w Szydłowie. Na S. *Leonard* w Opatowie, Opatowcu, Radomiu. Dnia 8. w Xiążu. Na *Dymitria* w Warężu. Na S. *Marcin* w Kraśniku. Na S. *Elżbietę* w Krasnostawie, Przeorsku. Na S. *Mychaiła* Ruskiego w Sokalu, Zaleszczyku pod Baryszem w Cyrkule Halickim na bydło i wszelkie towary tygodniowy iarmark. W poniedziałek przed S. *Klemensem,* toiest dnia 22. w Wieliczce. Na S. *Katarzynę* w Jędrzeiowie. Po S. *Katarzynie* w Poniedziałek, toiest dnia 29. w Kętach. Na S. *Iędrzey* w Janowie pod Lwowem; Jarosławiu dwutygodniowy; Jozefowie pod Tarnogrodem; Mińsku za Warszawą; Pilźnie za Tarnowem, Samborzu, Sandomierzu, Stanisławowie.

GRUDNIU. Na S. *Barbarę* w Turobinie, Proszowicach. Na S. *Mikołay* w Łęczny, Przemyślu, Zarnowcu. Na S. *Łucyą* w Kętach, Lwowie, Miechowie. Po S. *Łucyi* we Czwartek i Piątek w Biały nie daleko Brześcia Litewskiego. Na S. *Mikołaia* Ruskiego w Warężu blizko Sokalu: Na S. *Tomasz* w Cudze w Cyrkule Dukielskim. Przed S. *Tomaszem* w Poniedziełek, toiest 20. dnia Grudnia w Wieliczce.

PRANIA BIELIZNY SPOSOB

Przez obywatela Chaptel *Ministra wewnętrznych związkow w Paryżu wynaleziony.*

Podług tego sposobu brudna bielizna moczy się w słabym ługu podwa razy przez 24 godzin w kamiennem lub dobrze wylanem glinianem i dobrze nakrytem naczyniu tak, żeby była w ługu zanurzona: potem wyimuie się, wymoie, wykręca, przepłukuie się ieszcze raz w zimney czystey wodzie, wykręca się, rozwiesza, i iuż całe pranie iest skończone, i bielizna iest daleko bielsza i czyścieysza, a niżeli zwyczaynym sposobem prana. Ług w ktorym się bielizna moczy, musi bydź czysty i przeźroczysty iak woda: można go cokolwiek zaostrzyć tłuczonemi z jay skorupami lub niegaszonem wapnem, alboli też użyć zwyczaynego ługu mydlarskiego byle tylko czystego. Bierze się zazwyczay do moczenia ług, ponieważ wszystkie brudy z bielizny naylepiey wyciąga: Naczynie kamienne lub dobrze wysklone gliniane, a nie drewniane lub metalowe, ponieważ ług z drzewa farbę, z metalu śniedź wyciąga: Musi bydź dobrze nakryte, aby powietrze nie przeszkadzało pienieniu się bieliźnie, przez co ług na wszystkie iey części iednakowo działa. Nadzwyczayne zatem z tego sposobu następuiące wynikaią korzyści. *Popierwsze:* Oszczędzenie drzewa. *Podrugie:* Obeyście się wcale bez mydła. *Potrzecie:* Pieniędzy na praczki nie wydaie się. Jedna bowiem służąca przy inney w domu pracy, może to w krotkim czasie zrobić. *Poczwarte:* Bielizna nie psuie się przez kiiankami tłuczenie lub szczotkami tarcie: a zatem musi koniecznie trwać dłużey. Każda więc oszczędna Gospodyni powinna się chwytać tego nowego sposobu, pomniąc, że to co ią znacznie do roku kosztowało, trochą ługu lub potażu opędzi, ile że proba tego sposobu w wielu mieyscach przedziwnie się udała.